

Utbyggingsområde midt  
Prosjektnummer: B11989r  
20. oktober 2023



**Statens vegvesen**



# E1 36 Ryggjefonna i Skorgedalen. Skredsikring

Detaljreguleringsplan med konsekvensutredning

**Temarapport Landskapsbilde**

**PlanID 0170**



DOKUMENTINFORMASJON						
Rapport-tittel:	Detaljreguleringsplan E1 36 Ryggjefonna i Skorgedalen. Skredsikring Konsekvensutredning (KU), Ikke-prissatte tema: Landskapsbilde					
Dato:	20. oktober 2023					
Versjon:	01					
Filnavn:	KU_Landskapsbilde_Rapport.doc					
Tiltakshaver:	Statens vegvesen, divisjon Utbygging, Utbyggingsområde midt					
Planmyndighet:	Vestnes kommune					
Utarbeidet av:	Guri Pedersen Skei					
Sidemannskontrollert av:	Interne fagressurser på ikke-prissatte fag					
Godkjent av:						

*Forside: Dagens E39/E136 i Skorgedalen. Kilde: GoogleMaps 3D*

## Forord

Denne temarapporten er utarbeidet som et vedlegg til detaljreguleringsplan for skredsikring av E136 Ryggjefonna, Skorgedalen i Vestnes kommune. Konsekvensutredningen er utført etter metoden beskrevet i Statens vegvesens håndbok V712 Konsekvensanalyser.

Rapporten omhandler tema Landskapsbilde, som er et ikke-prissatte tema, i henhold til beskrivelsen i samrådsmøtet med kommunen. Fagtema landskapsbilde omhandler hovedsakelig landskapets romlige og visuelle egenskaper og hvordan landskapet oppleves som fysisk form.

Formålet med analysen er å frambringe kunnskap om verdifulle områder for temaet, og belyse konsekvensene av skredsikringstiltaket. Fagansvarlig for fagtema Landskapsbilde er Guri Pedersen Skei.

Tiltakshaver og ansvarlig for utredningen er Statens vegvesen. Prosjektleder for tiltaket i Statens vegvesen, Divisjon Utbygging, Utbyggingsområde midt, er Harald Inge Johnsen og planprosessleder er Lina Erika Öberg.

Rapporten er tilgjengelig sammen med plandokumenter på følgende nettsadresse:

Steinkjer kontorsted

20. oktober 2023

## Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Innholdsfortegnelse .....	3
1 Bakgrunn for planforslaget.....	5
1.1 Formål med planen .....	5
1.2 Overordnet planstatus i området .....	5
1.2.1 Kommunale planer.....	5
1.2.2 Gjeldende reguleringsplan for ny E39.....	5
1.3 Forhold til konsekvensutredning og planprogram.....	5
1.3.1 2.2.1 Tiltakshaver .....	6
1.4 Planområdet.....	6
2 Ikke-prissatte konsekvenser inkl. metode.....	7
2.1 Tre trinns metodikk i Statens vegvesens håndbok V712 .....	8
2.1.1 Trinn 1: Vurdering av konsekvens for delområder .....	8
2.1.2 Trinn 2: Konsekvens av alternativer .....	11
2.1.3 Trinn 3: Samlet konsekvens av ikke-prissatte tema .....	11
3 Landskapsbilde .....	12
3.1 Definisjon av fagtema.....	12
3.2 Utredningskrav .....	12
3.3 Overordnede mål og føringer.....	12
3.3.1 Nasjonale og regionale føringer .....	12
3.3.2 Kommunale planer .....	13
4 Kunnskapsgrunnlag .....	14
4.1 Dagens situasjon .....	14
4.2 Generell karakteristikkk .....	15
4.3 Kunnskap og kilder .....	18
4.3.2 Planområde med influensområde .....	19
5 Trinn 1: Vurdering av konsekvens for delområder.....	20
5.1 Inndeling i enhetlig delområder og verdivurdering .....	20
5.1.1 Delområde L1 Skorgedalen .....	20
5.1.2 Delområde L2 Ryggjefonna .....	21
5.1.3 Delområde L3 Ellingsgarden.....	23
5.1.4 Delområde L4 Sprovssetra .....	24
5.1.5 Verdikart med samletabell for verdi for delområder.....	24
5.2 Vurdering av tiltakets påvirkning og konsekvens for delområder .....	26
5.2.1 Delområde L1 Skorgedalen .....	27
5.2.2 Delområde L2 Ryggjefonna, Bøndergjerde massetak .....	28

5.2.3	Delområde L3 Ellinggarden .....	29
5.2.4	Delområde L4 Sprovssetra .....	30
6	Trinn 2: Konsekvens av tiltaket .....	30
6.1	Konsekvens av tiltaket på omkringliggende områder.....	31
6.1.1	Fjernvirkning.....	31
6.1.2	Konsekvenser av alternativ .....	34
6.1.3	Oppsummering av alternativ i samletabell .....	34
6.2	Referansealternativet (null-alternativet) .....	35
6.3	Sammenstilling av konsekvenser .....	35
6.4	Konsekvenser i anleggsperioden.....	35
6.4.1	Massehåndtering.....	35
6.4.2	Rigg- og anleggsområder.....	36
6.4.3	Riggområder og adkomster.....	36
6.4.4	Trafikkavvikling.....	36
6.4.5	Skadereduserende tiltak .....	36
6.4.6	Revegetering av skredvoll og massetak .....	36
6.4.7	Etappevis utbygging .....	38
7	Miljøoppfølging .....	39
8	Referanser .....	40

## 1 Bakgrunn for planforslaget

Formålet med temautredningen er å skaffe kunnskap om virkningene av det planlagte tiltaket for verdier innenfor tema Landskapsbilde. Temadefinisjon er gitt i kap. 2.1

### 1.1 Formål med planen

Planarbeidet skal sikre grunnlag for gjennomføring av tiltaket.

Skredsikringen skal sikres mot fare for ras langs E39/E136 i Skorgedalen, der det vurderes tilrettelegging med skredvoll der skred blir fanget bak vollen. Planarbeidet vil gi grunnlag for samfunnsnyttig bruk av overskuddsmasser fra tunnelbygging ved etablering av ny E39 på strekningen Ålesund-Molde.

Det skal gå fram av planen om det fremdeles skal være mulig å drive uttak i området bak skredvollen, eller om det eventuelt ikke er forsvarlig å drive uttaket lenger på grunn av skredfare.

### 1.2 Overordnet planstatus i området

#### 1.2.1 Kommunale planer

Arealbruk i planområdet er regulert av kommuneplanen sin arealdel. Arealet ligg som LNF-område i gjeldende kommuneplan. Det er ingen reguleringsplaner i området, og nye planarbeider i området er ikke kjent.

#### 1.2.2 Gjeldende reguleringsplan for ny E39

Reguleringsplanen for ny E39 Ørskogfjellet- Vik, planID\_0158, omtaler plassering av massedeponier og bruk av masser som ikke kan benyttes i vegbygginga. Behov for masser, plassering og omfang av skredvoller er beskrevet i notat «Notat B11799-skred-01–Drivsnø over Ørskogfjellet, datert 28.04.2021, utarbeidet av Statens vegvesen.

Reguleringsplan for E39 Ørskogfjellet-Vik presiserer at realisering av ny E39 vil gi noe overskudd av masser som kan benyttes til formål som bygging av skredvoller langs eksisterende E39/E136 i Skorgedalen. Ytterligere skredsikring kan videre bli vurdert. Utdrag fra planbeskrivelsen:

*«I 2016 utarbeidet Statens vegvesen et forslag til skredsikring av aktive skredpunkter på riksveger i Møre og Romsdal, bl.a. tre skredpunkt i Skorgedalen opp mot Ørskogfjellet. I forbindelse med reguleringsarbeidet E39 Ørskogfjellet-Vik er det foretatt en foreløpig vurdering av behovet for steinmasser knyttet til disse tiltakene (Notat B11800- Skred, datert 28.04.2021 SVV v/ Halgeir Dahle). Statens vegvesen planlegger utarbeide og fremme egen reguleringsplan for skredsikringstiltakene senhøsten 2022.»*

Ryggjefonna er vurdert i notatet til å ha størst behov for skredsikring. Ellingsgarden og Sprovsfonna bør reguleres som egen planer dersom behovet vurderes slik. Omfang og utforming av skredvoller er beskrevet i notatet.

Tiltaket vil kunne realiseres dersom ny E39 strekning Ørskogfjellet-Vik blir bygget.

### 1.3 Forhold til konsekvensutredning og planprogram

Konsekvensutredning vil bli gjennomført for aktuelle temaer jf. forskrift om konsekvensutredning (KU-forskriften). I samråd med Vestnes kommune har Statens vegvesen vurdert at prosjektet utløser krav om konsekvensutredning (KU) i samsvar med forskrift om konsekvensutredning, § 8, bokstav a) der tiltakets karakter jf. KU-forskriftens vedlegg II pkt.11 faller under andre prosjekter, bokstav k). Deponier for masse på land og i sjø større enn 50 dekar eller 50 000 m<sup>3</sup> masse.



Vestnes kommune har i tillegg vurdert at de ikke stilles krav om planprogram for detaljreguleringsplanen. Unntak fra krav om planprogram finnes KU-forskriftens § 8, bokstav a).

Se vedlegg:

- Referat fra samrådsmøte med Vestnes kommune 15.11.2022
- Innspill til planarbeidet ved oppstartsvarsel

KU vil gjennomføres etter § 10 og utrede fagtemaene:

- Naturmangfold
- Landskapsbilde
- Kulturarv
- Skredfare
- Hydrologi og erosjonsfare

#### 1.3.1 2.2.1 Tiltakshaver

Statens vegvesen er tiltakshaver, og utarbeider planforslaget i samsvar med pbl § 3-7.

## 1.4 Planområdet

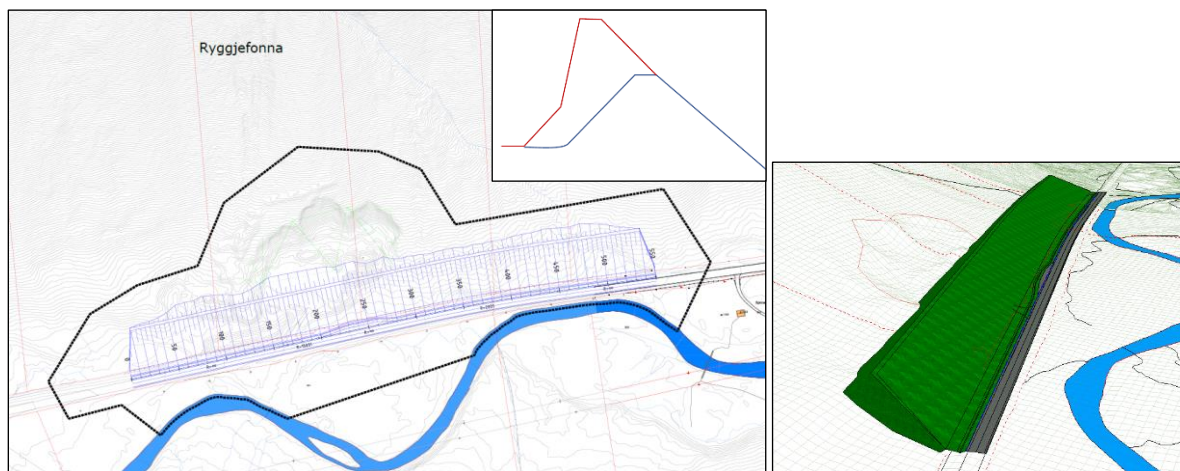
Planområdet streker seg i øst-vestlig retning langs E39/E136 i Skorgedalen og dagens grustak ved Ryggjefonna, avgrensing er vist i kart, *figur 1*. Skredtiltaket vurderes som fangvoll med en utstrekning på ca. 500-600 m, og plasseres på nordlig side av dagens veg nærmest skredterrenget. På sørlig side av E39/E136 er det tatt med noe areal mot Skorgeelva for at sikre ivaretagelse av vannførende bekker. Veg omtales som E39/E136 i dagens situasjon, og bare som E136 i fremtidig situasjon.

Området er tidligere sikret med kjepler og fangvoll etablert på 70- og 90-talet. Etter at siste tiltaket ble gjort i 1995 har snøskred som gått i området kommet ut på vegen. Skredsikringen oppfyller dermed ikke akseptkriteriene.



Figur 1 Detaljregulering for skredsikring ved Ryggjefonna i Skorgedalen langs E39/E136 der planområdets plassering er markert i rødt.

Planområdet for reguleringsplanen vil bli nærmere bestemt og avgrenset (innsnevret) i løpet av planprosessen innenfor det varsle planområdet. Det er lagt ved skisse som viser avgrensninga av planområdet hvor tiltaket skal gjennomføres i oppstartsvarselet, se figur under.



Figur 2 Kart viser planområde i varsel ved oppstart. Prinsippkisse viser utbedring av eksisterende fangvoll med ny vollgeometri i rødt på utsnitt. Utforming skal bearbeides før endelig plan sendes på høring.

Bredden på vegetasjonsbeltet langs Skorgeelva kan fastsettes i reguleringsplanen, og arealbrukskategorien «Bruk og vern av sjø og vassdrag», jf. pbl. § 12-5 nr. 6, bør benyttes til å merke vannstrengen med for eksempel underkategorien «Natur og friluftsliv».



Figur 3 Ryggjefonna ligger inntil E136 på motsatt side av Skorgeelva. Bredde på vegetasjonsbelte langs elva bør fastsettes i reguleringsplanen.

## 2 Ikke-prissatte konsekvenser inkl. metode

Samrådsmøte med Vestnes kommune har avklart at for ikke-prissatte tema skal følgende temaer konsekvensutredes:

- Landskapsbilde
- Kulturarv
- Naturmangfold



For disse tre temaene er det laget egne temarapporter som er ligger som vedlegg til denne detaljreguleringsplanen. Sammendrag er lagt inn i planbeskrivelsen. Metode for i håndbok V712 Konsekvensanalyser er benyttet for verdivurdering, påvirkning og konsekvenser.

Tema som er omtalt og vurdert i planbeskrivelse er:

- Friluftsliv / by- og bygdeliv
- Naturressurser

## 2.1 Tre trinns metodikk i Statens vegvesens håndbok V712

Metoden for konsekvensutredning av ikke-prissatte temaer gjennomføres iht. Statens vegvesens håndbok V712 (2018). Metoden skal sikre en systematisk, helhetlig og faglig analyse av de konsekvensene et tiltak medfører. En forkortet versjon av de viktigste trinnene i metoden er gjengitt under. For den komplette metoden henvises det til håndboken.

Konsekvensutredning for ikke-prissatte tema gjennomføres etter en tre-trinns metode. Trinn 1 og trinn 2 skal gjøres for alle fagtemaene. Trinn 3 er en samlet konsekvensvurdering av alle ikke-prissatte fagtema, og inngår ikke i denne temarapporten.

### 2.1.1 Trinn 1: Vurdering av konsekvens for delområder

På grunnlag av innsamlet kunnskap deles utredningsområdet inn i enhetlige delområder. Et delområde er definert som et område som har en enhetlig funksjon, karakter og/eller verdi og som derfor skiller seg fra tilgrensende areal. Alle figurer og tabeller i dette kapitlet er hentet fra håndbok V712.

Tabell 1 Registreringskategorier for fagtema Landskapsbilde

Registreringskategorier	Forklaring
Topografiske hovedformer	Landformer og terrengformer. Kystlinjer. Større vassdrag, breer, fjordsystemer, skjærgård og sjøområder. Storskala- og småskala landskap. Variasjoner i relieff.
Romlige egenskaper	Avgrensninger, strukturer og andre visuelle uttrykk som danner landskapsrom. By- og gaterom.
Naturskapte visuelle egenskaper	Ubrutte sammenhenger fra fjord til fjell, åskammer, fjellrygger, horisontlinjer og strandlinjer. Naturpregede områder med tydelige brudd eller overganger i landskapet. Særlige naturfenomen og temporære variasjoner i vær og årstidsvekslinger.
Naturskapte nøkkelementer	Fremtredende terrengformasjoner, landemerker og orienteringspunkter. Naturminner som geologiske formasjoner eller enkeltstående særpregede trær.
Vegetasjon	Form- og strukturdannende vegetasjon kan være naturlig, kulturpåvirket, eller kultur-betinget. Vegetasjonen avtegner seg som mosaikk og mønster i naturlige, kulturpåvirkete eller i rene menneskeskapte miljøer.
Arealbruk	Næringsvirksomhet, landbruk, bosetting, transport, annen infrastruktur.
Byform og arkitektur	Bygninger, plasser, parker, gater, og annen bystruktur.
Menneskeskapte visuelle egenskaper	Sammenhengende bebygde områder, gateløp, vegsystem, stisystem, kraftlinjer, jord- og skogbruksområder, fysiske grenselinjer, alleer, trerekker. Menneskeskapte områder med tydelige brudd eller overganger i landskapet.
Menneskeskapte nøkkelementer	Landemerker, knutepunkt, fremtredende bygninger, tekniske installasjoner, formklippede særpregede trær, trær med arkitektonisk betydning.

Analysen for å vurdere konsekvens for hvert delområde innebærer en vurdering av verdi og påvirkning for delområdet.

#### 2.1.1.1 Verdivurdering

Vurdering av hvor verdifullt et delområde er, dvs. hvor stor betydning delområdet har i et nasjonalt perspektiv. Skala for vurdering av verdi er fem-delt, fra «uten betydning» til «svært stor verdi».

Kriterier for verdisetting for Landskapsbilde er gitt i tabellen under:

Tabell 2 Veiledning for verdisetting for fagtema landskapsbilde

Verdi ASPEKTER	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Visuelle kvaliteter	Delområde uten visuelle kvaliteter	Delområde med noen visuelle kvaliteter	Delområde med gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av lokal betydning	Delområde med særlig gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av regional betydning	Delområde med unike visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av nasjonal og/eller internasjonal betydning
Helhet Variasjon	Delområde med dårlig balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med mindre god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med særlig god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med unik balanse mellom helhet og variasjon
Særpreg	Delområde uten særpreg	Delområde med lite særpreg	Delområde med særpreg	Delområde med stort særpreg	Delområde med svært stort særpreg
Byform Bystruktur	Delområde der byformen/bystrukturen er fragmentert/sprengt/ødelagt	Delområde der byformen/bystrukturen er noe fragmentert	Delområde med god byform/bystruktur	Delområde med særlig god byform/bystruktur	Delområde med en unik byform/bystruktur
Arkitektur	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap mangler sammenheng. Er dårlig tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen mindre gode og/eller lite lesbare omgivelser. Er mindre godt tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen gode og lesbare omgivelser. Er tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen særlig gode og lesbare omgivelser. Er godt tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen unike og lesbare omgivelser. Er svært godt tilpasset byens skala
Totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et dårlig totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et noe redusert totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et godt totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et spesielt godt totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et unikt totalinntrykk
Sjeldenhet Representativitet <sup>45</sup>			Delområdet inngår i landskapstyper som er fåtallig/sjeldne regionalt	Delområdet inngår i landskapstyper som er fåtallig/sjeldne nasjonalt	
Forvaltningsprioritet/ Prioriterte landskapsområder <sup>46 47</sup>			Delområdet har kvaliteter av lokal og/eller regional betydning	Delområdet har kvaliteter av regional og/eller nasjonal betydning	Delområdet har kvaliteter av nasjonal og/eller internasjonal betydning

### 2.1.1.2 Vurdering av tiltakets påvirkning

Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak.

Påvirkning vurderes i forhold til referansesituasjonen (null-alternativet). Skala for vurdering av påvirkning er femdelt, fra «sterkt forringet» til «forbedring»

Kriterier for å vurdere påvirkningsgrad for Landskapsbilde er gitt i tabell under:

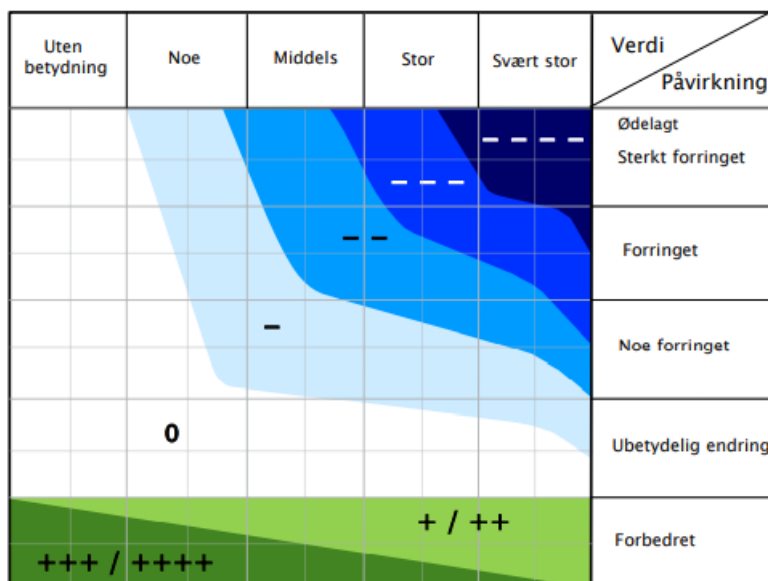
Tabell 3 Veiledning for påvirkning for fagtema Landskapsbilde

Tiltakets påvirkning	Forankring og lokalisering	Landskaps- og terrenginngrep	Skala	Linjeføring	Arkitektonisk utforming
Ødelagt/ sterkt forringet	Tiltaket er ikke forankret, medfører uheldig fragmentering, eller bryter i stor grad med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører en stor endring i landskapet, eller medfører svært skjemmende inngrep	Tiltaket dominerer i stor grad over landskapets skala	Tiltaket har svært dårlig rytme, er preget av knekk, sprang, har en svært uheldig romkurve	Tiltaket fremstår helt uten arkitektonisk helhet, har svært dårlig design
Foringet	Tiltaket er dårlig forankret, medfører fragmentering, eller bryter med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører skjemmende inngrep	Tiltaket dominerer over landskapets skala	Tiltaket har dårlig rytme, er preget av knekk, sprang, en uheldig romkurve	Tiltaket fremstår i liten grad som en arkitektonisk helhet, har dårlig design
Noe forringet	Tiltaket er noe forankret, medfører noe fragmentering, eller bryter i en viss grad med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører noe skjemmende inngrep	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala	Tiltaket har noe dårlig rytme, er noe preget av knekk, sprang, en uheldig romkurve.	Tiltaket fremstår i noen grad som en arkitektonisk helhet, har noe dårlig design
Ubetydelig endring	Tiltaket er forankret, medfører i liten grad fragmentering, eller bryter i liten grad med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører ikke skjemmende inngrep	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne	Tiltaket har god rytme, er uten knekk eller sprang, har en god romkurve	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet
Forbedret	Tiltaket er godt forankret, medfører ingen fragmentering, eller forsterker landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet, eller framhever denne	Tiltaket har særlig god rytme og romkurve som fremhever landskapskulpturen	Tiltaket fremstår som en særlig god arkitektonisk helhet, har god design og materialkvalitet

### 2.1.1.3 Vurdering av tiltakets konsekvens

Konsekvens framkommer ved sammenstilling av verdi og påvirkning i henhold til «konsekvensvifta» og veiledning i tabell. Konsekvensene er en vurdering av om et definert tiltak vil medføre forbedring eller forringelse av et delområde.

Vurdering av påvirkning og konsekvens relateres til den ferdig etablerte situasjonen. Inngrep som utføres i anleggsperioden inngår kun i vurderingen av påvirkning dersom de gir varige endringer. Midlertidig påvirkning i anleggsperioden beskrives separat i kapittel 6.



Figur 4 «Konsekvensvifta». Skalaene for verdi og påvirkning utgjør hhv. x-akse og y-akse i figuren.

Analysen for å vurdere konsekvens for delområder innebærer en vurdering av verdi og påvirkning.

Tabell 4 Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	De alvorligste miljøskadene et delområde kan få. Gjelder bare for delområde med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Vesentlig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/minimal (0)	Liten miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe bedring (+), betydelig miljøbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Skal i hovedsak brukes der delområde med liten eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

### 2.1.2 Trinn 2: Konsekvens av alternativer

Etter at konsekvensen for hvert delområde er utredet, gjøres en samlet konsekvensvurdering av hvert utbyggingsalternativ. Skala og kriterier framgår av tabell under. Den samlede vurderingen kan vekte delområder ulikt. I slike tilfeller vil dette komme frem i denne vurderingen. Beslutningsrelevant usikkerhet beskrives også. Forslag til skadereduserende tiltak som kan bidra til å redusere de negative virkningene eller føre til forbedring skal beskrives, jf. V712 kap. 6.1.4.

Tabell 5 Kriterier for fastsettelse av konsekvens for hvert alternativ.

Skala	Trinn 2: Kriterium for fastsettelse av konsekvens for hvert alternativ
Kritisk negativ konsekvens	Svært stor miljøskade for temaet, gjerne i form av store samlede virkninger. Stor andel av strekning har særlig høy konfliktgrad. Vanligvis flere delområder med konsekvensgrad 4 minus (----). Brukes unntaksvis
Svært stor negativ konsekvens	Stor miljøskade for temaet, gjerne i form av store samlede virkninger. Vanligvis har stor andel av strekningen høy konfliktgrad. Det finnes delområder med konsekvensgrad 4 minus (----), og typisk vil det være flere/mange områder med tre minus (---)
Stor negativ konsekvens	Flere alvorlige konfliktpunkter for temaet. Typisk vil flere delområder ha konsekvensgrad 3 minus (---).
Middels negativ konsekvens	Delområder med konsekvensgrad 2 minus (--) dominerer. Høyere konsekvensgrader forekommer ikke eller er underordnede
Noe negativ konsekvens	Liten andel av strekning med konflikter. Delområder har lave konsekvensgrader, typisk vil konsekvensgrad 1 minus (-), dominere. Høyere konsekvensgrader forekommer ikke eller er underordnede
Liten konsekvens	Alternativet vil ikke medføre vesentlig endring fra referansesituasjonen (referansealternativet). Det er få konflikter og ingen konflikter med høye konsekvensgrader
Positiv konsekvens	I sum er alternativet en forbedring for temaet. Delområder med positiv konsekvensgrad finnes. Kun ett eller få delområder med lave negative konsekvensgrader, og disse oppveies klart av delområder med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	Stor forbedring for temaet. Mange eller særlig store/viktige delområder med positiv konsekvensgrad. Kun ett eller få delområder med lave negative konsekvensgrader, og disse oppveies klart av delområder med positiv konsekvensgrad.

### 2.1.3 Trinn 3: Samlet konsekvens av ikke-prissatte tema

I trinn 3 vurderes samlet konsekvens av alle tema for hvert alternativ. Alternativene blir rangert basert på samlet konsekvens. Det er her viktig å identifisere og beskrive hvilke ikke-prissatte tema og delområder som utgjør den beslutningsrelevante forskjellen på to eller flere alternativer.

## 3 Landskapsbilde

### 3.1 Definisjon av fagtema

Fagtema landskapsbilde omhandler landskapets romlige og visuelle egenskaper og hvordan landskapet oppleves som fysisk form. Landskapsbilde omfatter alle omgivelsene, fra det tette bylandskap til det uberørte naturlandskap. Grenseoppgang mellom de ulike ikke-prissatte temaene framgår av håndbok V712.

### 3.2 Utredningskrav

Konsekvenser for landskapsbilde skal utredes for tiltaket fastsatt av Vestnes kommune.

Konsekvensutredning vil bli gjennomført for aktuelle temaer jf. forskrift om konsekvensutredning §8, bokstav a) som det ble enighet om i samrådsmøte mellom Vestnes kommune og Statens vegvesen. Konsekvensanalysen omfatter med planområde med influensområde basert på befaringer og kartgrunnlag.

- Landskapets karakter fastsettes for delområder, og dette legges til grunn ved vurdering av temaets verdier
- Skredsikring i form av en skredvoll langs E136 i Skorgedalen vil medføre et betydelig inngrep i landskapet. Utredningen vil beskrive inngrepet art i form av f.eks. høyde på voll og hvordan dette påvirker omgivelsen langs E136, Skorgeelva og fra dalsidene
- Beskrivelsen av påvirkning tydeliggjør på hvilken måte tiltaket endrer landskapets visuelle karakter. Avstanden til tiltaket og hvilken del av tiltaket som er synlig har betydning for hvor stor konsekvensen blir. Det skal gjennom planprosessen legges vekt på avbøtende tiltak og terrengtilpasninger

### 3.3 Overordnede mål og føringer

Det er et overordnet politisk mål å sikre estetiske hensyn til landskapet i all planlegging.

#### 3.3.1 Nasjonale og regionale føringer

##### 3.3.1.1 Den europeiske landskapskonvensjonen (ELK)

Den europeiske landskapskonvensjonen (regjeringen.no), har som formål å fremme vern, forvaltning og planlegging av alle typer landskap, spesielt «hverdagslandskapet» der folk bor og jobber. Konvensjonen legger også til grunn en helhetlig tilnærming til landskap, der det naturgeografiske og kulturhistoriske vektlegges, i tillegg til det romlig-estetiske.

##### 3.3.1.2 Stortingsmeldinger

*Stortingsmelding nr. 26 (2006 – 2007)* Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand viser til landskapskonvensjonen og dens formål. Den sier at «Miljøkvaliteter i landskapet skal bevares og styrkes gjennom økt kunnskap om verdier og bevisst planlegging og arealpolitikk».

I stortingsmeldingen «arkitektur.nå» blir ambisjonene for statlig arkitekturpolitikk trukket opp. Meldingen legger til grunn en bred definisjon av arkitekturbegrepet, der arkitektur omfatter i vid forstand alle våre menneskeskaptede omgivelser. Visjonen er at god arkitektur skal bidra til høy livskvalitet, og gi attraktive, funksjonelle og universelt utformede byggverk og omgivelser.

##### 3.3.1.3 Forskrift om konsekvensutredninger

Forskrift om konsekvensutredning (2017) gjelder for blant annet reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Forskriften skal «sikre at hensyn til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelser av planer og tiltak» (§ 1).



#### 3.3.1.4 Plan- og bygningsloven

Plan -og bygningsloven framhever kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap som en oppgave og et hensyn som planlegging etter loven skal ivareta. Lovens bestemmelser gir flere virkemidler enn tidligere til å ivareta landskap i planer, gjennom bruk av hensynssoner, arealformål og bestemmelser, og gjennom konsekvensutredninger. Plan- og bygningsloven har landskap som et eget ansvar under § 3.1 Oppgaver og hensyn i planlegging. Her står det blant annet at planer innenfor rammen av § 1-1 skal sikre kvaliteter i landskap og vern av verdifulle landskap.

#### 3.3.1.5 Naturmangfoldloven

Ifølge naturmangfoldloven er et mål å ta vare på det landskapsmessige mangfoldet i Norge, og §1 sier: «Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

#### 3.3.1.6 Regional og kommunal planlegging

Fylkeskommuner og kommuner identifiserer viktige verdier knyttet til landskap. Disse skal ivaretas i regionale og kommunale planer. Tilgjengelig kunnskap skal tas i bruk, samlede virkninger skal synliggjøres, og tas hensyn til. Planer skal bidra til å sikre kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap, jamfør plan- og bygningsloven § 3-1 bokstav b.

#### 3.3.1.7 NiN Landskap

Natur i Norge (NiN). Natur i Norge skal utgjøre kjernen i offentlig naturkartlegging, i tråd med stortingets vedtak om dette: «*Natur for livet, Norsk handlingsplan for naturmangfold. Meld. St. 14 (2015–2016).*» NiN er samfunnets felles verktøykasse for å beskrive natur på en sammenlignbar måte.

NiN Landskap er et nasjonalt heldekkende kartleggingssystem på landskapstypenivå. Det beskriver landskapsvariasjonen i Norge, dvs. mangfoldet av landskapstyper. Landskapstype er i NiN-systemet definert som «*større geografisk område med enhetlig visuelt preg, skapt av enhetlig dominans av store landformer og kjennetegnet ved karakteristisk fordeling av landformer, natursystemkomplekser, natursystemer og andre landskapselementer.*»

#### 3.3.1.8 Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner

Landsverneplan «Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner» er utarbeidet av Statens vegvesen (Norsk vegmuseum) i samarbeide med Riksantikvaren. I dette området er «Den Trondhjemske Postvei» sentral. Den krysser gjennom planområdet. Postveien er omtalt i temarapport «Kulturarv».

### 3.3.2 Kommunale planer

#### 3.3.2.1 Kommuneplanens arealplan

Arealbruk i planområdet er regulert av kommuneplanen sin arealdel. Arealet ligg som LNF-område i gjeldende kommuneplan. Det er ingen reguleringsplaner i området, og nye planarbeider i området er ikke kjent.

## 4 Kunnskapsgrunnlag

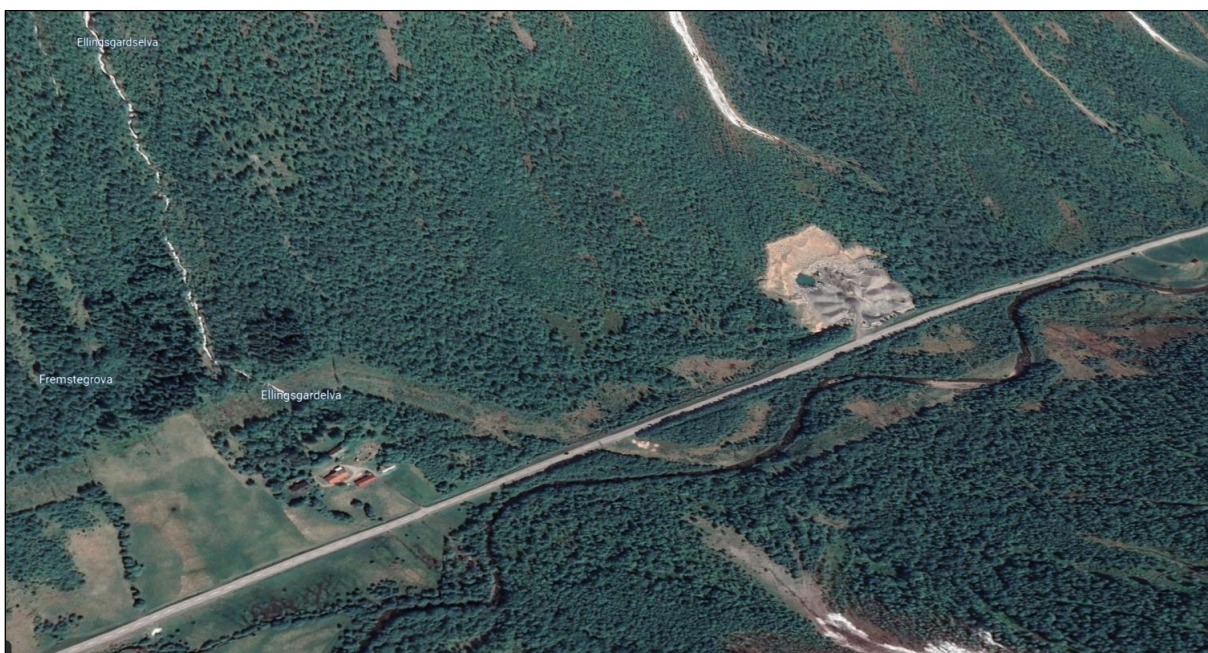
### 4.1 Dagens situasjon

Planområdet for detaljregulering «E136 Ryggjefonna i Skorgedalen. Skredsikring» ligger langs E39/E136 mellom Sprovssetra (sørside av E39/E136) og den gamle skystasjonen på Ellingsgarden i Skorgedalen. Sprov er et svært gammelt navn, og det er også kjent spor etter forhistorisk utmarksbruk andre steder i dalen.



Figur 5 Skorgedalen sett fra sørvest. Kilde: 3D fra [Norge i bilder](#)

Planområdet omfatter masseuttaket Bøndergjerde (Ryggjefonna). Det er i dag drift i masseuttaket.

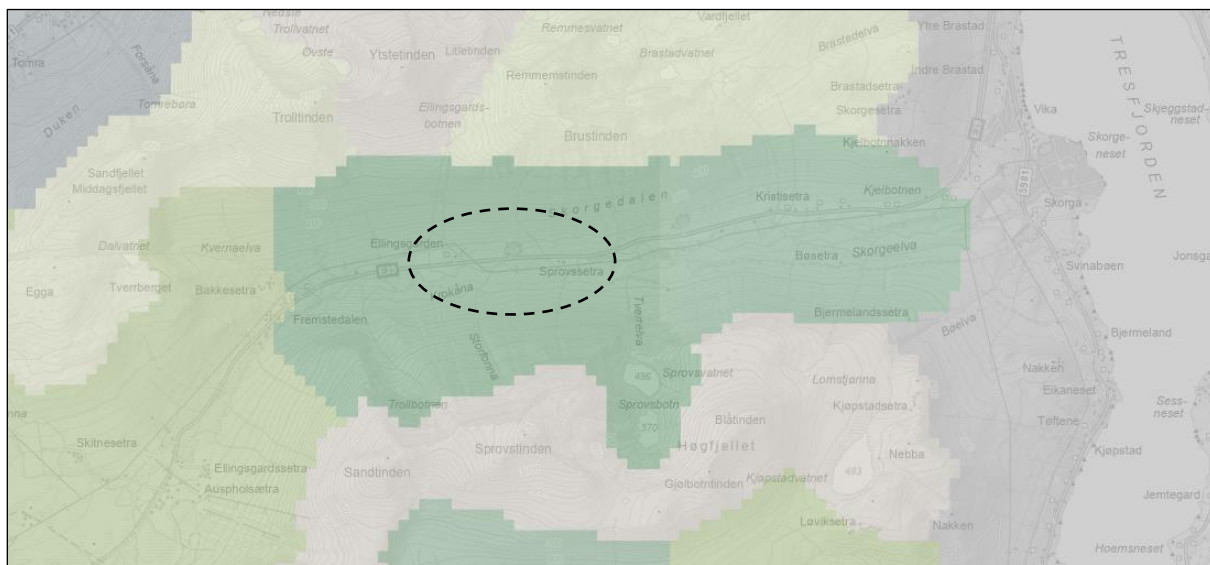


Figur 6 Massetaket sett fra luften. Området ligger rett ved E39/E136. Eksisterende sikringstiltak ligger sørvest for massetaket. Skorgeelva renner i bunn av dalen. Høyspentlinje ligger også i dalbunnen. Kilde: 3D fra [Norge i bilder](#)

## 4.2 Generell karakteristikk

Landskapet på Ørskogfjellet ligger i landskapsregion «**Midtre bygder på Vestlandet, områdene langs Moldefjorden (Molde/Vestnes)**», beskrevet i Nasjonalt referansesystem for landskap (Puschmann, Institutt for Skog og landskap 2005). I grove trekk beskrives landskapsregionen som belte mellom fjordmunninger og indre bygder. Her inngår mellomstore fjellområder mellom fjordløpene.

Landskapet i Skorgedalen ligger i landskapstype beskrevet i **NiN-Landskap (Natur i Norge)**. Hele planområdet på Ørskogfjellet tilhører landskapstypen «Relativt åpent dallandskap under skoggrensen». Influensområdet berører også de andre landskapstypene.



Figur 7 Oversiktskart med landskapstyper, hentet fra NiN Landskap. Planområdet inkl. influensområdet, markert med svart sirkel, omfatter samme landskapstype. Kilde: NiN Landskap.

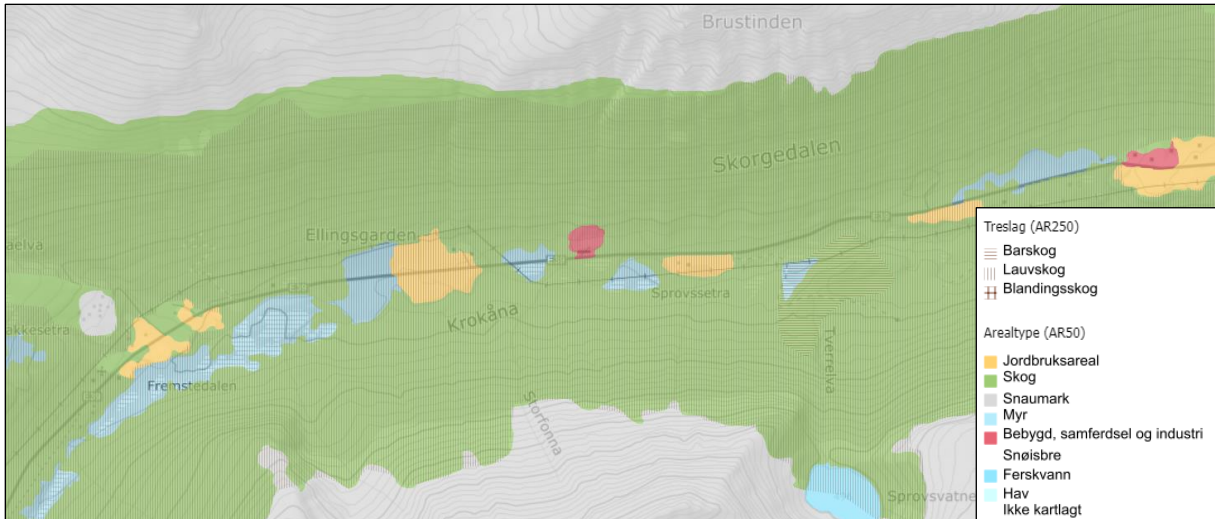
For landskapsbilde er planområde med influensområde vurdert. Influensområdet påvirkes av synligheten av tiltaket, hvordan og hvor det vil bli sett fra. Vurderinger er gjort med utgangspunkt i befaringskart og bilder.

Influensområdet vil strekke seg langs vegen og noe opp i dalsidene, og er større enn planområdet.

### 4.2.1.1 Skorgedalen

Planområdet er i Skorgedalen, som ligger mellom Trolldalen i nord og Brustind og Blåtind mot sør. Skorgedalen ender på Ørskogfjellet, som er et større lavereliggende fjellområde. Skorgedalen er en U-dal hvor det langs fjellsidene finnes mye rasavsetninger og morenemasser fra istiden. Skogpreget er betydelig, og det er særlig store områder med lauv- og blandingsskog. Skorgedalen er et representativt område i regionen.





Figur 8 Oversiktskart med arealbruk langs E39/E136 med tilgrensende områder. Kart viser treslag (skog), jordbruk, myr, snaue områder og bebygde områder (massetak). Kilde: [Kilden - Arealinformasjon \(nibio.no\)](http://Kilden-Arealinformasjon.nibio.no)

Landskapsrommet med den åpne dalformen med åssidene rundt, definerer landskapsbildet, og skaper et langstrakt landskapsrom. Delområde har god balanse mellom helhet og variasjon da åssidene danner bakgrunn uavhengig av hvor man befinner seg i dalen. Dalen har gode visuelle kvaliteter med lite inngrep der Skorgeelva og lauvvegetasjon er viktige elementer som gir visuelle sammenhenger. Granskogen skiller seg ut fra den naturlige vegetasjonen med plantinger i smale felt oppetter de bratte dalsidene. Høyspentlinje er uthogd på nordsiden av E39/E136, og gir en rett kunstig linje i fjellsiden. Området ved dagens massetak er tidligere sikret med kjebler og fangvoll på vestsiden ved Ryggjefonna og noe lenger ned i dalen ved Sprovsfonna. Disse er etablert på 70- og 90-tallet. I ettertid har snøskred kommet over på vegen. Kjeblene er gjengrodd med lauvvegetasjon, og er lite synlige i dag. Det er massetak ved Ryggjefonna (Bøndergjærde) og øst for Hestavollen (Kristisetra).



Figur 9 Dronebilde fra Skorgedalen mot Ørskogfjellet. Fjellene avgrensner landskapsrommet i dalen. Det er skrinne vegetasjon over lauvskogbelte i bunn av dalen, med unntak av plantede barskogfelt. Plantede granskogfelt er veldig synlige sammen med den rettlinjede traséen for høyspentledningen. Dronefoto er datert i mai, 28.05.2020.



Skorgedalen har lite jordbruk vest for Kjelbotnen, men det er mindre områder med dyrket mark ved Monstlevollen, Sprovmarka, og Ellingsgarden som gir små åpne landskapsrom. Det er også setre med beitedyr, bl.a. Bakkesetra og Fremstedalen, som er viktige innslag i kulturlandskapet. På toppen av Skorgedalen flater terrenget ut der dalen og landskapsrommet åpner opp mot myrflatene på Ørskogfjellet.

#### 4.2.1.2 Beskrivelse av planområdet med influensområde

Planområdet omfatter dagens massetak med sidearealer på begge sider nord for E39/E136. Bøndergjerde massetak ligger rett ved dagens E39/E136, og er synlig i det man passerer. Det er lite synlig for trafikanter som ferdsel i dalen, men er synlig fra dalsidene og de nærmeste fjelltoppene.



Figur 10 Oversiktsbilde fra Skorgedalen med Ryggjefonna nærmest. Massetak ved Hestavollen kan ses lenger ned i dalen. Kilde: Google 3D



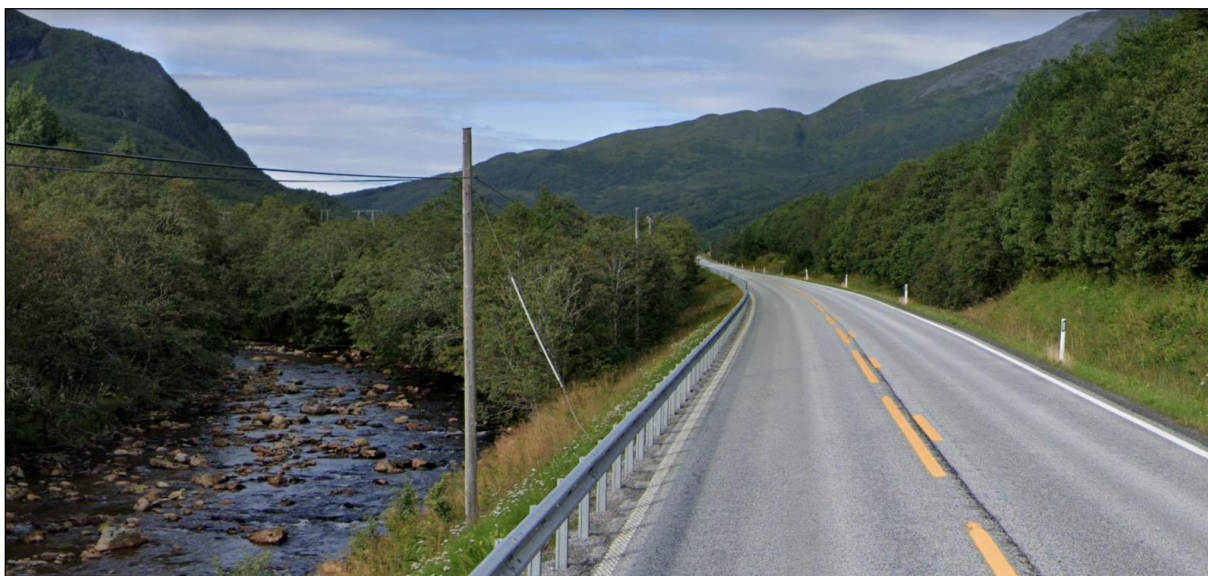
Figur 11 Massetak ved Ryggjefonna, sett nedover Skorgedalen, mot øst.





Figur 12 Massetak sett fra vegen

Planområdet grenser helt ned mot Skorgeelva. Det er våtmarksområder på begge sider av Skorgeelva. Elva har årsikker vannføring som påvirker sidearealene. Det naturlige vegetasjonsbeltet langs elva er viktig for landskapsopplevelsen og for miljøet i områder da det motvirker avrenning fra vegen/trafikken, og gir levested for planter og dyr.



Figur 13 Vegetasjonsbelte mellom vegen og elva, sett oppover i dalen.

### 4.3 Kunnskap og kilder

Under gjøres det rede for hvilken kunnskap om temaet konsekvensanalysen bygger på.

Kunnskapsinnhenting omfatter:

1. Gjennomgang av eksisterende kunnskap fra tidligere faser av prosjektet, samt søk i relevante databaser, planer, utredninger, skriftlige og muntlige kilder osv.
2. Hente ut datasett fra NiN Landskap. Etablere oversikt over landskapsvariasjonen innen utredningsområdet. Angi typetilhørighet og vurdere de aktuelle landskapstypenes utbredelse innen utredningsområdet og nasjonalt
3. Befaringer av utredningsområdet i mai og september 2020, og i juni 2021
4. Utarbeide registrerings-/temakart der det skisseres en grovinndeling i delområder

For fagtema Landskapsbilde vil influensområdet påvirkes av synligheten av tiltaket. Vurdering av influensområdet gjøres derfor med utgangspunkt i befaringer, kartstudier og vurdering av hvor tiltaket vil bli sett fra.

Det må skilles mellom usikkerhet knyttet til datagrunnlaget og tiltaket.

#### 4.3.1.1 Usikkerhet knyttet til tiltaket

Usikkerheten er først og fremst knyttet til detaljeringsnivået i reguleringsplanen, men det er brukt modellbasert vegplanlegging som er et svært nyttig verktøy for å vurdere påvirkning av tiltaket.

Rigg- og anleggsområde er vist i reguleringsplanen, og det er knyttet usikkerhet til om de vil bli benyttet og om de vil gi permanente inngrep/skader i ettertid.

Det er noe usikkerhet til transport og deponering av masser da hovedtyngden av masser er tunnelmasser. Tunnelen drives fra nord mot Vik. Deponiet i form av skredvoll, har derfor en viss form for usikkerhet knyttet til tilgang og type masser.

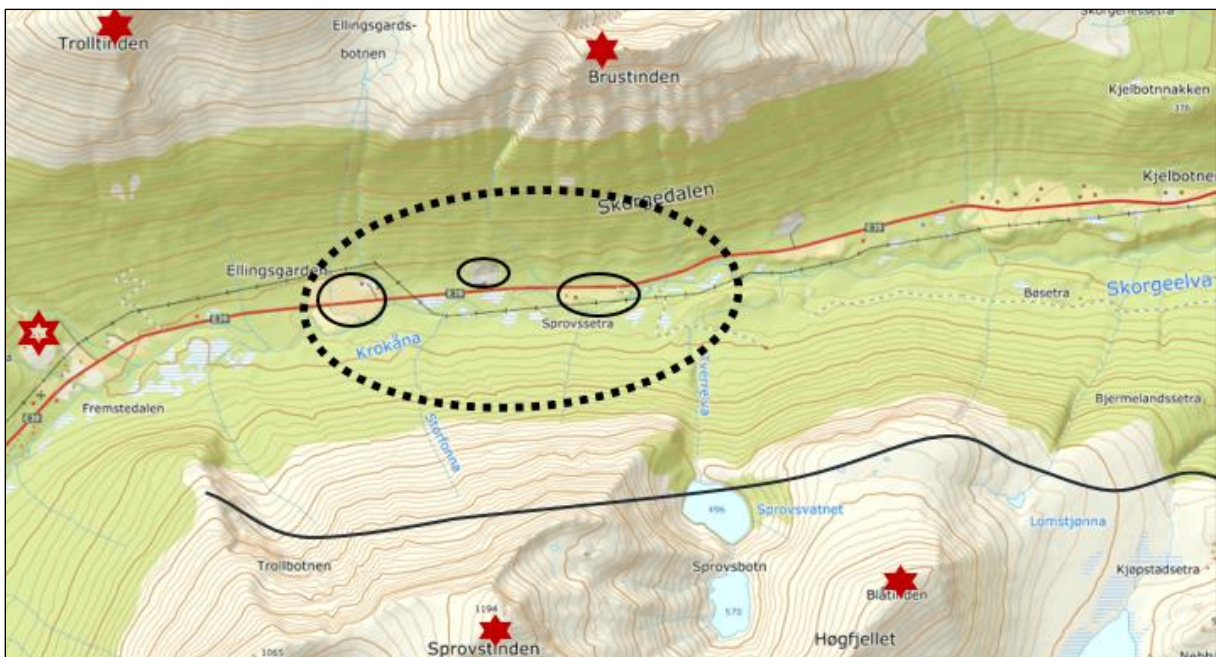
Det er knyttet usikkerhet til om revegetering av skredvoll og midlertidige rigg- og anleggsområder vil lykkes. Dette er avhengig av forhold knyttet til jordmasser, vanntilførsel, tilsåing og lokalklima, bl.a.

#### 4.3.1.2 Usikkerhet knyttet til datagrunnlaget

Tolkning av datagrunnlag og faglige vurderinger ved befaringer og kartstudier kan ha noe usikkerhet knyttet til vurdering av påvirkning.

#### 4.3.2 Planområde med influensområde

Fjernvirkning fra omkringliggende høyder er vurdert ved opptegning av influensområdet.



Figur 14 Oversiktskart. Landskapsrom er vist med svart sirkel, der hovedrommet er vist med kortstiplet sirkel, vegetasjonsskille vises i kart, og brune linjer er formasjoner som avgrensner rommet. Stjerner er markerte fjelltopper, samt Bakkesetra.



## 5 Trinn 1: Vurdering av konsekvens for delområder

### 5.1 Inndeling i enhetlig delområder og verdivurdering

Inndeling i delområder etter metodikken i håndbok V712 basere seg på områdets funksjon, karakter og verdi på områder.

Inndelingen i delområder er gjort på bakgrunn av visuelle og romlige egenskaper som får landskapsområder til å tre fram med enhetlig uttrykk. Inndelingen er gjort med bakgrunn av NiN landskapstyper og registreringskategorier definert i tabell 6-14 i håndbok V712.

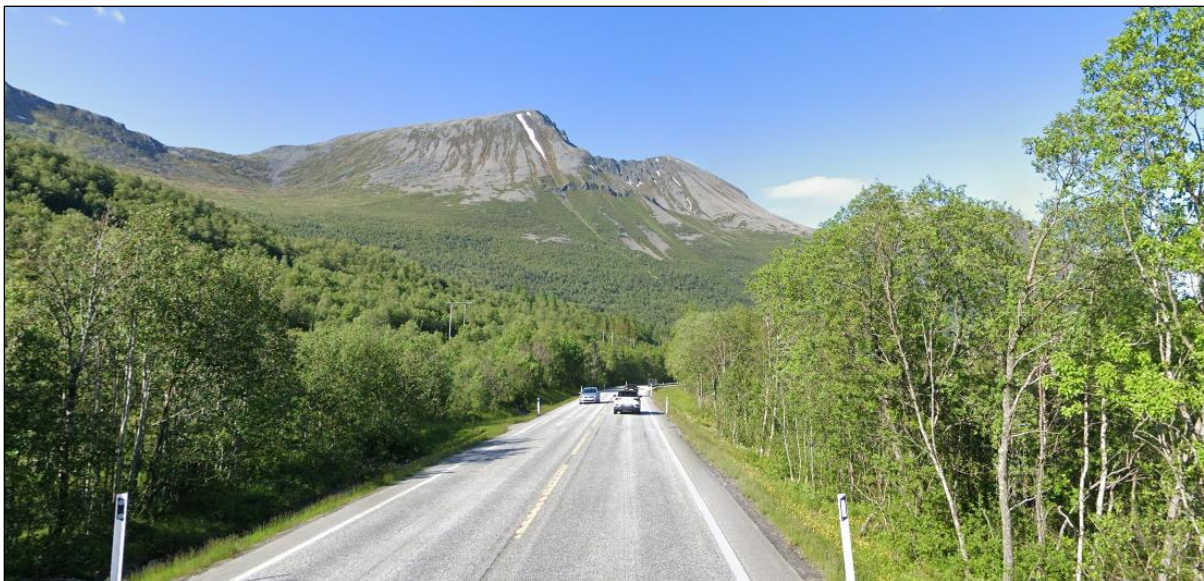
Skorgedalen kunne vært vurdert som ett delområde da den er et enhetlig område, men for å få tydeliggjort påvirkning av tiltaket er det valgt å ha fire mindre delområder. Inndeling i mindre delområder omfatter de mindre landskapsrommene med åpne områder med dyrket mark og bebyggelse ved Ellingsgarden og ved Sprovssetra, og ett delområde som omfatter massetaket. Øvrig område innenfor influensområdet omfatter dallandskapet. Totalt vil det gi en helhetlig vurdering av tiltaket for hele dalen.

Fastsetting av landskapskarakteren følger metodikken i håndbok V712, der utgangspunktet er en analyse av landskapets komponenter og elementer. Verdisettingen er angitt på skalaen *Uten betydning – Noe verdi – Middels – Stor verdi – Svært stor verdi*. Den beskrivende teksten støttes av foto som er tatt under feltarbeid.

#### 5.1.1 Delområde L1 Skorgedalen

Skorgedalen er et representativt område i regionen som har lite inngrep. Det har gode visuelle kvaliteter. Denne landskapstypen er typisk for området.

Skorgedalen er en relativt åpen og middels sterkt nedskåret dal fra omkringliggende fjellsider. Landskapsrommet med den åpne dalformen med åssidene rundt, definerer landskapsbildet, og skaper et langstrakt landskapsrom. Delområdet ligger under skoggrensen, og fjellsidene er bevokst med skog, unntatt vegrommet og enkelte områder med spredt bebyggelse. Plantet granskog er fremmedelement i dalsidene. Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, enkelte bygninger og linjeinngrep som E39/E136 og kraftledning i fjellsiden er til stede.



Figur 15 Dalen er veldig frodig, sett østover ved Kapteinbua/Fremstedalen på bilde til venstre, og vestover oppover dalen ved Ellingsgarden på bilde til høyre.

I Skorgedalen er de fleste inngrep i dag på nordsiden av dalen mens sørsiden er stort sett uberørt i øvre del av dalen. Det er inngrep i form av veg, bebyggelse, høyspentlinjer, plantet gran og dyrket mark slik at det er allerede en god del inngrep. Skorgedalen har lauvvegetasjon i bunn av dalen og langs elva som er viktige elementer som gir visuelle sammenhenger. Plantede granfelt viser også at det er gode vekstforhold i dalsidene. Klimaet er også bedre og lunere i dalen enn oppå fjellet slik at det mye stedegen vegetasjon i form av lauvskog.

Tabell 6 Vurdering av delområde Skorgedalen

**Fastsatt karakter for landskapsbildet i delområdet**

Skorgedalen er et representativt område i regionen som har lite inngrep. Landskapsrommet med den åpne dalformen med åssidene rundt, definerer landskapsbildet, og skaper et langstrakt landskapsrom. Dalsidene som danner vegger i landskapsrommet, og sammen med fjellene på hver side som er fremtredende terrengformasjoner. Vegetasjonen avtegner seg som naturlig og strukturdannende mønster i dalen. Plantet granskog er fremmedelement i dalsidene. Skorgeelva renner i bunn av dalen. Skorgeelva og vegetasjon er viktige elementer som gir visuelle sammenhenger, og det er hovedsakelig ubrutte sammenhenger fra dalbunn til ås/fjellryggene. Delområdet har noe spredt bebyggelse og landbruk, samt et massetak/steinbrudd. Bebyggelse er hovedsakelig på nordside av dalen (solsiden). Det er ingen nøkkelement i denne delen av dalen.

De topografiske hovedformene og romlige egenskaper er svært viktig for landskapskarakteren, sammen med de visuelle egenskapene og sammenhenger. Delområde har god balanse mellom helhet og variasjon da åssidene danner bakgrunn uavhengig av hvor man befinner seg i dalen. Vegetasjon er viktig for karakteren.

Delområdet har middels verdi.

### 5.1.2 Delområde L2 Ryggjefonna

Ved Ryggjefonna er det et massetak, Bøndergjerde, som gir et stort sår i landskapet i dalen. Skjemmende inngrep på nordsiden av dalen som gir sår i terrenget, og et brudd i den grønne dalsiden i dag.. Bratte kanter/skjæringer rundt massetaket sammen med vegetasjon, danner veggene i landskapsrommet (delområdet).



Figur 16 Eksisterende situasjon i dag i 2d. Kilde: GoogleMaps 2020.

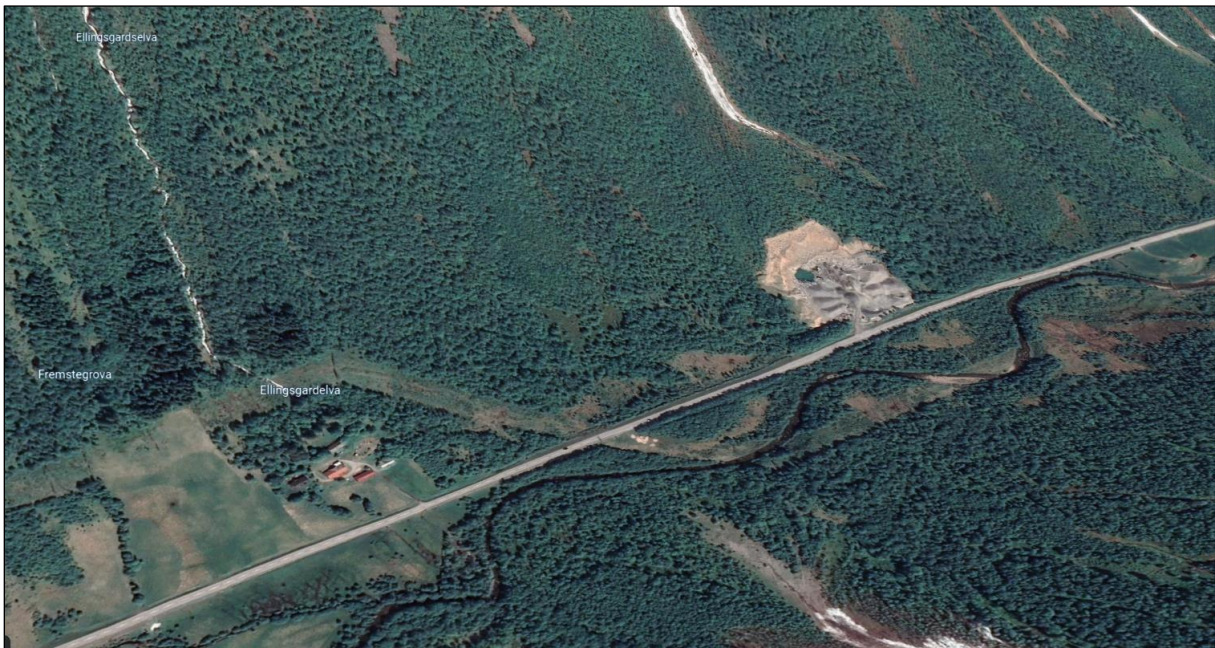


Vegetasjonsbelte på begge sider av E39/E136 og Skorgeelva skjærer og danner landskapsrom og sammenhenger mellom dalbunnen og dalsider. Vegetasjon er viktige elementer som gir visuelle sammenhenger. Den skjærer massetaket slik at det er lite synlig i nærområdet. Sett fra høyere opp i dalsider og fra fjellene inntil dalen er det godt synlig.



Figur 17 Massetaket sett fra vegen. Synlig i nærområdet.

Massetaket er lite synlig i bunnen av dalen og langs Skorgeelva og E39/E136. Godt synlig fra dalsider og fra fjellene langs dalen.



Figur 18 Massetaket og Ellingsgarden sett fra fjellene Spovtinden og Sandtinden inntil Skorgedalen. Kilde: GoogleMaps 3D.

Det er ingen bebyggelse i massetaket, kun maskinpark som er flyttbar (midlertidig).

Tabell 7 Vurdering av delområde L2 Ryggjefonna, Bøndergjerdet massetak

**Fastsatt karakter for delområdet L2**

Bratte kanter/skjæringer sammen med vegetasjon danner veggene i landskapsrommet. Skjemmende med store inngrep i dag. Ødelagt landskap og terreng.



Området er lite synlig i bunnen av dalen og langs Skorgeelva og E39/E136. Godt synlig fra dalsider og fra fjellene langs dalen. Vegetasjonsbelte mot E39/E136 og Skorgeelva - vegetasjon er viktige elementer som gir visuelle sammenhenger og skjerner massetaket. Ingen bebyggelse, kun maskinpark som er flyttbar (midlertidig).

Delområdet har ubetydelig verdi.

### 5.1.3 Delområde L3 Ellingsgarden

Delområdet er gården Ellingsgarden med gårdens bygninger og dyrket mark; de åpne områdene langs E39/E136. Ellingsgarden var tidligere skystasjon langs Den Trondhjemske postvei. Kulturlandskap. Vegetasjon danner mindre landskapsrom.

Delområdet har god balanse mellom helhet og variasjon da vegetasjon og fjellene danner avgrensning mellom gårdens bebyggelse og dalsiden. Bebyggelsen har preg av forfall. Kantvegetasjon langs dyrket mark, vegen, høyspentlinje og Skorgeelva er viktig den visuelle opplevelsen av småskala landskapet, og danner sammenhenger mellom naturen og menneskelig påvirkning.

Ellingsgarden er også omtalt under tema Kulturarv da kulturmiljøet her er regionalt verneverdig.



Figur 19 Ellingsgarden i Skorgedalen, sett mot Ryggjefonna.

Tabell 8 Vurdering av delområde L3 Ellingsgarden

#### **Fastsatt karakter for delområdet L3**

Delområde har god balanse mellom helhet og variasjon da vegetasjon og fjellene danner avgrensning mellom gårdens bebyggelse og dalsiden. Kantvegetasjon langs dyrket mark, vegen, høyspentlinje og Skorgeelva er viktig den visuelle opplevelsen av småskala landskapet, og danner sammenhenger mellom naturen og menneskelig påvirkning.

Området er synlig i bunnen av dalen langs E39/E136. Gården er godt synlig fra dalsider og fra fjellene langs dalen. Kantvegetasjon danner vegger i landskapsrommet, deler opp i mindre rom og gir visuelle sammenhenger i småskalalandskapet.

Delområdet har middels verdi.

#### 5.1.4 Delområde L4 Sprovssetra

Delområdet er jordbruksområdet Sprovssetra med bebyggelse og dyrket mark; de åpne områdene mot Skorgeelva på sørside av E39/E136. Kulturlandskap. Vegetasjon mot elva danner landskapsrommet.

Delområdet har god balanse mellom helhet og variasjon da europavegen og vegetasjon mot elva danner avgrensning sammen med fjellsidene. Bebyggelse med seterhus og løe. Kantvegetasjon langs dyrket mark, høyspentlinje og Skorgeelva er viktig den visuelle opplevelsen av småskala landskapet, og danner sammenhenger mellom naturen og menneskelig påvirkning. Sprovssetra kan ikke ses fra masseuttaket i Bøndergjerde i dag.

Sprovssetra er også omtalt under tema Kulturarv.



Figur 20 Sprovssetra i Skorgedalen, sett oppover dalen mot Ryggjefonna. Kilde: [Vegbilder \(vegvesen.no\)](http://vegbilder.vegvesen.no)

Tabell 9 Vurdering av delområde L4 Sprovssetra

##### **Fastsatt karakter for delområdet L4**

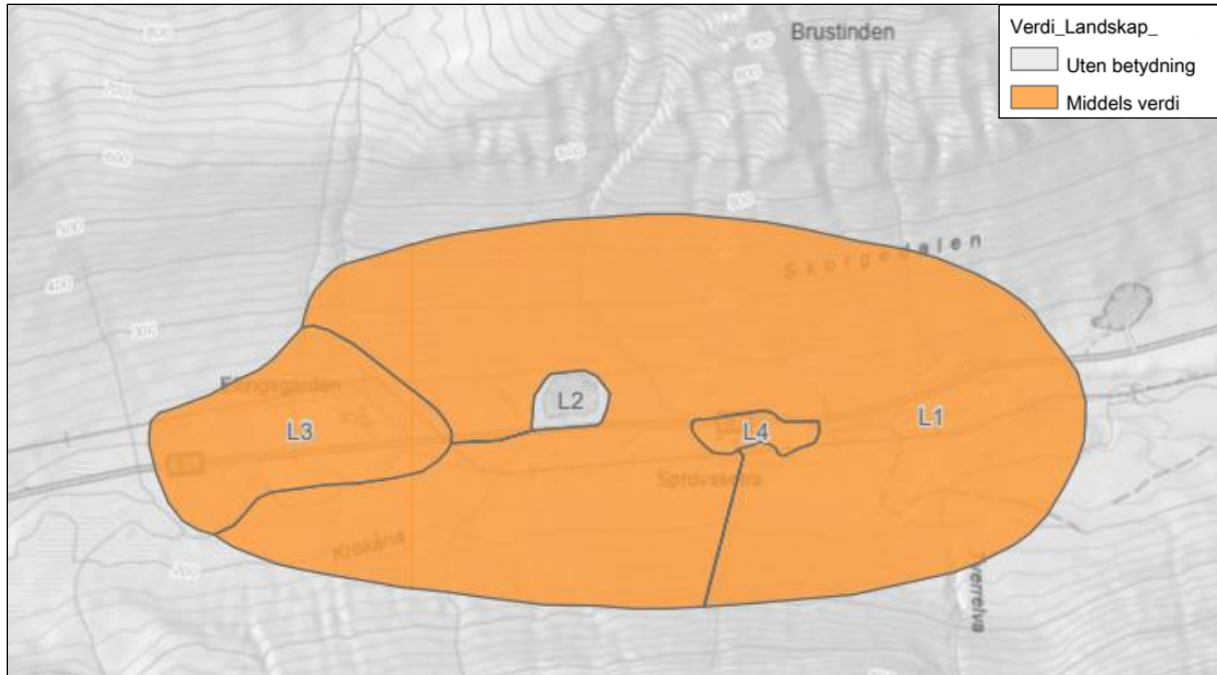
Delområde har god balanse og helhet da vegetasjon og fjellene danner avgrensning sammen med europavegen og elva. Kantvegetasjon langs dyrket mark mot Skorgeelva er viktig den visuelle opplevelsen av småskala landskapet, og danner sammenhengen mellom naturen og menneskelig påvirkning.

Området er synlig i bunnen av dalen langs E39/E136. Innmarka er synlig fra dalsider langs dalen. Kantvegetasjon danner vegger i landskapsrommet og gir visuelle sammenhenger i landskapet.

Delområdet har middels verdi.

#### 5.1.5 Verdikart med samletabell for verdi for delområder

Det er utarbeidet verdikart for planområdet, inkludert influensområdet, som viser verdisetting av delområder.



Figur 21 Verdikart. Avgrensing av området er det som ansees som vil få påvirkning. Fjernvirkning er fra utenfor delområder. Skorgedalen er et stort landskapsrom med flere mindre rom. Området har middels verdi.

Delområdene er oppsummert med begrunnelse for verdi i tabell under:

Tabell 10 Tabellen oppsummerer delområdene med kategori og verdi

Område	Lokalitetsnavn	Fastsatt karakter for landskapsbildet	Verdi
L1	Skorgedalen	Skorgedalen er et representativt område i regionen som har lite inngrep. Landskapsrommet med den åpne dalformen med åssidene rundt, definerer landskapsbildet, og skaper et langstrakt landskapsrom. Dalsidene som danner vegger i landskapsrommet, og sammen med fjellene på hver side som er fremtredende terrengformasjoner. Vegetasjonen avtegner seg som naturlig og strukturdannende mønster i dalen. Plantet granskog er fremmedelement i dalsidene. Skorgeelva renner i bunn av dalen. Skorgeelva og vegetasjon er viktige elementer som gir visuelle sammenhenger, og det er hovedsakelig ubrutte sammenhenger fra dalbunn til ås/fjellryggene. Delområdet har noe spredt bebyggelse og landbruk, samt et massetak/steinbrudd. Bebyggelse er hovedsakelig på nordside av dalen (solsiden). Det er ingen nøkkelement i denne delen av dalen. De topografiske hovedformene og romlige egenskaper er svært viktig for landskapskarakteren, sammen med de visuelle egenskapene og sammenhenger. Delområde har god balanse mellom helhet og variasjon da åssidene danner bakgrunn uavhengig av hvor man befinner seg i dalen. Vegetasjon er viktig for karakteren i dalen, og gir visuelle sammenhenger mellom naturlig og menneskelig påvirkning. Vegetasjonsbelte langs E39/E136 og Skorgeelva skjerner og demper visuell påvirkning av bebyggelse, veg, massetak, høyspent, o.a.	Middels verdi
L2	Ryggjefonna, Bøndergjerde massetak	Ryggjefonna, Bøndergjerde massetak, har bratte kanter/skjæringer med vegetasjon øverst som danner veggene imot dalsidene. Skjemmende inngrep i dag, sår i terrenget i dalsiden, men er lite synlig i bunnen av dalen og langs Skorgeelva og E39/E136. Ingen bebyggelse, kun maskinpark som er flyttbar (midlertidig). Vegetasjonsbelte mot E39/E136	Ubetydelig verdi



		og Skorgeelva skjermer massetaket ved Ryggjefonna. Massetaket er godt synlig fra dalsider og fra fjellene langs dalen	
L3	Ellingsgarden	Delområdet er tidligere skysstasjon og gård Ellingsgarden med gårdens bygninger og dyrket mark. Vegetasjon danner mindre landskapsrom. Delområde har god balanse mellom helhet og variasjon da vegetasjon og åssidene danner avgrensning rundt gården. Bebyggelsen har preg av forfall. Kantvegetasjon langs dyrket mark, vegen, høyspentlinje og Skorgeelva er viktig den visuelle opplevelsen av småskala landskapet, og danner sammenhenger mellom naturen og menneskelig påvirkning.	Middels verdi
L4	Sprovssetra	Delområde har god balanse og helhet da vegetasjon og fjellene danner avgrensning sammen med europavegen og elva. Kantvegetasjon langs dyrket mark mot Skorgeelva er viktig den visuelle opplevelsen av småskala landskapet, og danner sammenhengen mellom naturen og menneskelig påvirkning. Området er synlig i bunnen av dalen langs E39/E136. Innmarka er synlig fra dalsider langs dalen. Kantvegetasjon danner vegger i landskapsrommet og gir visuelle sammenhenger i landskapet.	Middels verdi

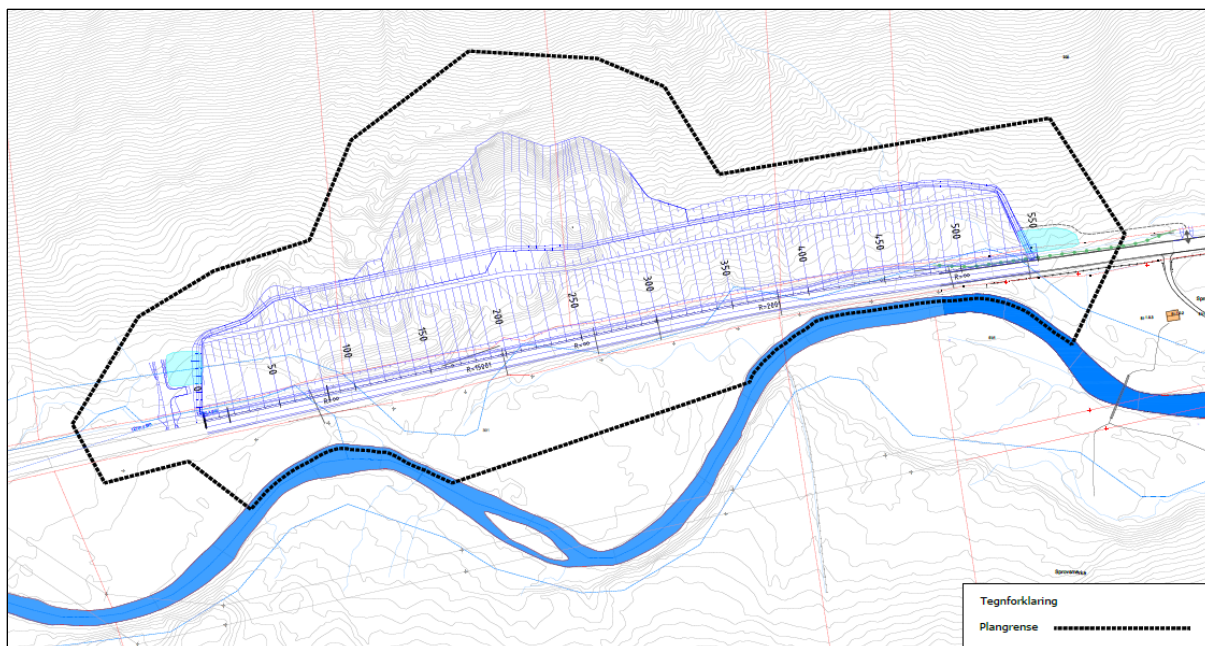
## 5.2 Vurdering av tiltakets påvirkning og konsekvens for delområder

Tiltaket med skredvoll og igjenfylling av eksisterende massetak vil påvirke landskapsbildet ved Ryggjefonna på lang sikt. Påvirkning og konsekvens på landskapsbildet er beskrevet i dette kapitlet.

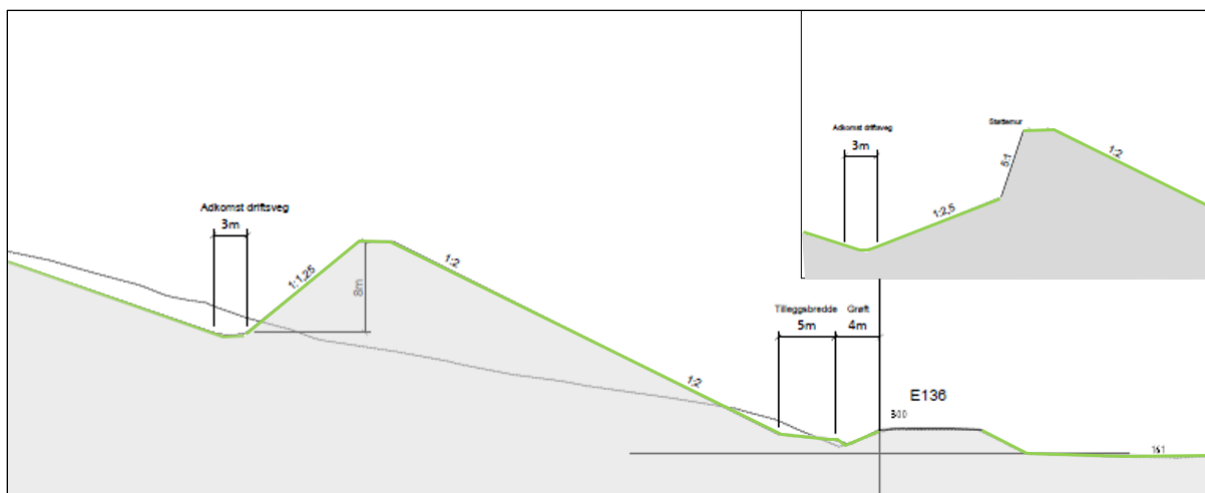
Planen viser skredvoll ca. 600 m lengde, derav 250 m øst for dagens massetak og ca. 150 m på vestsiden av dagens inngrep. I vestende av skredvoll skal den utformes med natursteinmur (tørrmur) der skred hyppigst kan forekomme. Lengde ca. 120 m, høyde mur er 6 m. Området øst for massetaket omfatter dagens fangvoller og -kjegler. På baksiden av skredvoll skal det ligge en gjennomgående driftsveg for større maskiner som også skal fungerer som avskjærende grøft. I vestende har skredvoll høyde 11 m høy over vegen. I østende har den høyde 8 m. I framtidig situasjon omtales E39/E136 bare som E136.



Figur 22 Utklipp fra vegmodell av skredvoll. Helning 1:2 på vegside. På baksiden er det mur i 120 m lengde, deretter helning 1:1,25 på skredside. Se neste figur for tegning i plan.



Figur 23 viser planforslaget med vull og kombinert driftsveg og overvannsgroft på nordside av vollen. Eventuelle fordrøyningsbasseng fro overvann kan plasseres på hver ende av vollen.



Figur 24 Profiltegning av vull. Areal til breddeutvidelse av E136 er lagt inn som ei flate til høyre for vollen. I vestre del av vollen er det planlagt natursteinmur med helning 3:1 (innfelt figur).

### 5.2.1 Delområde L1 Skorgedalen

Delområdet L1 Skorgedalen, er mindre sårbart for inngrep enn for eksempel oppe på Ørskogfjellet da det er et avgrenset landskapsrom som ikke er visuelt eksponert. Landskapet har større tåleevne da det er mer vegetasjon og terrengformer å forankre inngrep i. E136 er forankret litt opp i dalsiden /dalbunnen i Skorgedalen, og har god avstand til elva i dalen. Skredvollen gir et logiske inngrep da det er bratte og skredutsatte fjellsider i dalen. Skredvollen vil dermed oppleves mindre skjemmende enn andre inngrep da den har en funksjon.

Tiltaket er noe forankret, medfører ingen fragmentering, og bryter ikke vesentlig med landskapets karakter. Tiltaket medfører noe skjemmende inngrep, og tiltaket dominerer noe over landskapets skala. Tørrmur (naturstein) gir et permanent inngrep som ikke kan revegeteres, men det vil vokse inntil mur. Natursteinsmur gir struktur og samme farge som naturlig berg slik at nær- og fjernvirkning blir mindre dominerende enn f.eks. en glatt betongmur. I østenden er vull 3 m lavere enn i vestenden. Høyde over veg reduseres fra 11 m til 8 m slik at den vil virke noe mindre dominerende



enn om høyden har lik på hele strekningen. Topp voll vil dermed ikke gå i rett linje, og kan gis en noe mer naturlig utforming. Dette skal detaljeres i byggeplan.

Avbøtende tiltak som revegetering vil bedre opplevelsen av vollen over tid da den vil revegeteres, og bli en dal av den naturlige dalsiden. Det er strenge krav til oppbygning og helning på muren og vollen på baksida (mot evt. skred). Underveis i planarbeidet er det sett på utforming og tilpasning mot eksisterende terreng på begge langsider av vollen for å tilpasse den best mulig til den naturlige dalsiden. Helning er tilpasset med slak helning slik den blir best mulig inn i terrenget, og ikke blir et fremmedelement.

Tabell 11 Tabell viser verdi og påvirkning som gir samlet konsekvens av tiltaket på delområde L1

Verdivurdering: Delområde L1 Skorgedalen						
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi		
▲						
Tiltakets påvirkning						
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet	
Skredvoll	▲					
Tiltakets konsekvens						
Alternativ	+++ / +++++	+ / ++	0	-	--	--- / ----
Skredvoll	▲					
Noe miljøskade for delområdet (-). Liten endring i helhetsbilde av dalen.						

### 5.2.2 Delområde L2 Ryggjefonna, Bøndergjerde massetak

Tiltaket med skredvoll og igjenfylling av eksisterende massetak, Bøndergjerde, vil gi en noe forbedret påvirkning på landskapsbildet i dalen på lang sikt.

Det må antas at skredvollen vil være synlig i dalen i flere år framover på lik linje med dagens massetak. Terrengforming vil ha en mer tilpasset form enn dagens massetak som er et stort sår i terrenget. Helning på skredvollen mot E136 er tilsvarende eksisterende og naturlig helninger i dalen. Baksida vil ha en brattere helning, samt en mur i lengde 120 m, men denne siden vil være skjult sett fra dalbunnen. Med revegetering av voll og området rundt vil tiltaket bli lite synlig på sikt.

Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/forringet landskap.

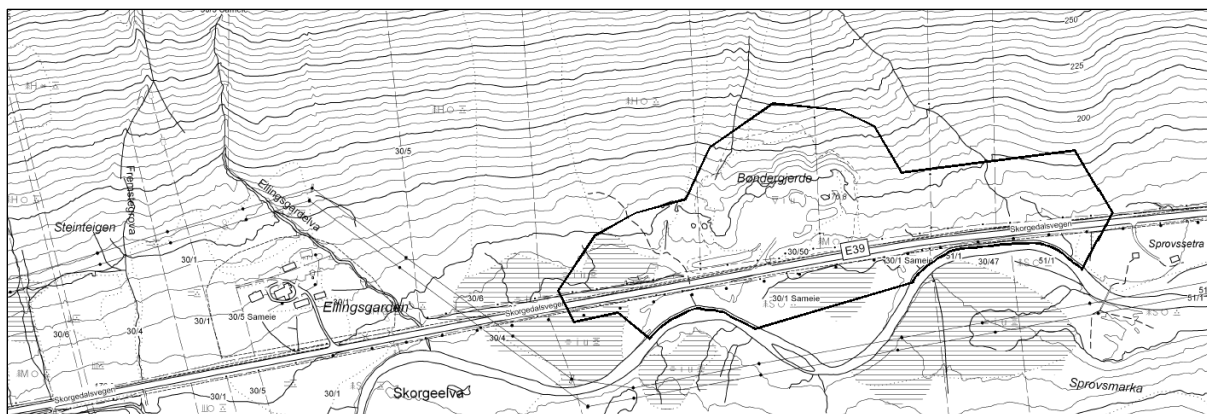
Tabell 12 Tabell viser verdi og påvirkning som gir samlet konsekvens av tiltaket på delområde L2

Verdivurdering: Delområde L2 Ryggjefonna, Bøndergjerde massetak					
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	
▲					
Tiltakets påvirkning					
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Skredvoll	▲				

Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Skredvoll	▲						
	Noe forbedret miljøskade for delområdet (+)						

### 5.2.3 Delområde L3 Ellingsgarden

Tiltaket med skredvoll og igjenfylling av eksisterende massetak, Bøndergjerde, har god avstand til Ellingsgarden. Ellingsgarden ligger utenfor planområdet. Delområdet blir ikke direkte berørt, men ligger i influensområdet. Tiltaket vil ha noe visuell påvirkning, men den vurderes å være liten til ubetydelig pga. avstanden. Vegetasjonsbelte øst for kraftlinje mot myr bevares.



Figur 25 Kartet viser avstanden mellom tiltaket (planområdet) og Ellingsgarden. Vegetasjonsbelte øst for kraftlinje mot myr bevares.

Det må antas at skredvullen vil være synlig i dalen i flere år framover på lik linje med dagens massetak. Helning på skredvullen mot E136 er tilsvarende eksisterende og naturlig helninger i dalen. Bakside vil ha en brattere helning, men denne vil være skjult sett fra dalbunnen. Med revegetering av voll og området rundt vil tiltaket bli lite synlig på sikt.

Tiltaket er noe forankret, medfører ingen fragmentering, og bryter ikke vesentlig med landskapets karakter. Tiltaket medfører noe skjemmende inngrep, og tiltaket dominerer noe over landskapets skala.

Tabell 13 Tabell viser verdi og påvirkning som gir samlet konsekvens av tiltaket på delområde L3

Verdivurdering: Delområde L3 Ellingsgarden							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Skredvoll	▲						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----

Skredvoll	▲
	Noe forringet miljøskade for delområdet (-)

#### 5.2.4 Delområde L4 Sprovssetra

Tiltaket med skredvoll og igjenfylling av eksisterende massetak, Bøndergjerdje, har god avstand til tiltaket. Sprovssetra ligger utenfor planområdet. Delområdet blir ikke direkte berørt, men ligger i influensområdet. Vegetasjon på sørside av E136 vil skjerm for tiltaket.

Tiltaket vil ha liten til ubetydelig visuell påvirkning pga. avstanden til setra og at området er jordbruksområde. Figur vist i delområdet L3 viser avstanden til tiltaket. Det må antas at skredvollen vil være synlig i dalen i flere år framover på lik linje med dagens massetak.

Tabell 14 Tabell viser verdi og påvirkning som gir samlet konsekvens av tiltaket på delområde L4

Verdivurdering: Delområde L4 Sprovssetra							
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi			
▲							
Tiltakets påvirkning							
Alternativ	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet		
Skredvoll	▲						
Tiltakets konsekvens							
Alternativ	+++ /++++	+ /++	0	-	--	---	----
Skredvoll	▲						
	Ingen til ubetydelig miljøskade for delområdet (0)						

## 6 Trinn 2: Konsekvens av tiltaket

Konsekvensutredning for ikke-prissatte tema gjennomføres iht. håndbok V712 Konsekvensanalyser.

Etablering av skredvoll i Skorgedalen vil medføre et betydelig inngrep i landskapet. Beskrivelsen av påvirkning tydeliggjør på hvilken måte tiltaket endrer landskapsbildet, og opplevelsen av å være der. Avstanden til tiltaket og hvilken del av tiltaket som er synlig har betydning for hvor stor konsekvensen blir. Avbøtende tiltak er beskrevet.

Det må antas at skredvollen vil være synlig i dalen i flere år framover på lik linje med dagens massetak. Terrengforming vil ha en mer tilpasset form enn dagens massetak som er et stort sår i terrenget. Helning på skredvollen mot E136 er tilsvarende eksisterende og naturlig helninger i dalen. Bakside vil ha en brattere helning, samt en mur i lengde 120 m. men denne vil være skjult sett fra dalbunnen. Med revegetering av voll og området rundt vil tiltaket bli lite synlig på sikt.

## 6.1 Konsekvens av tiltaket på omkringliggende områder

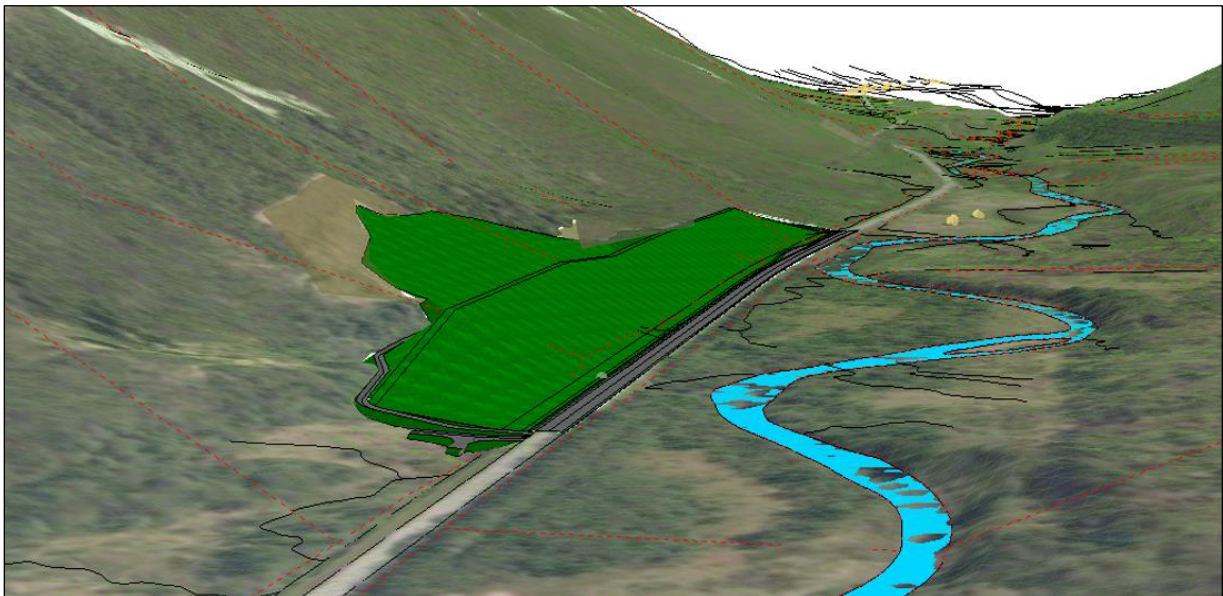
### 6.1.1 Fjernvirkning

Fra fjellene og dalsidene vil vollen gli godt inn i dalsiden ved Ryggjefonna når den er revegetert/gjengrodd, dvs. blir grønn som resten av dalen sommerstid, og på vinter vil den også få samme farge som dalen.



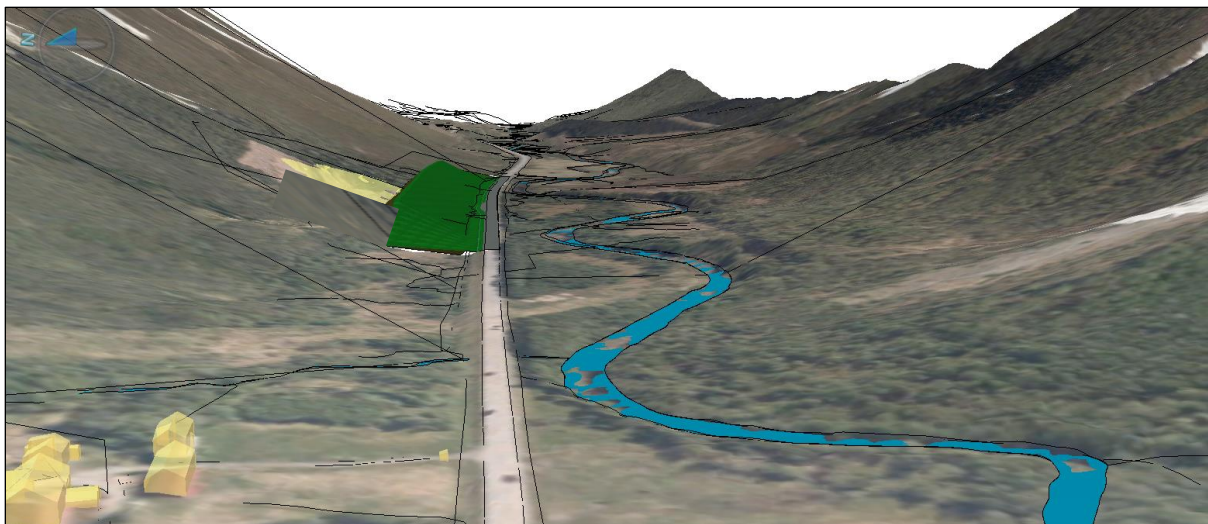
Figur 26 Fjernvirkning sett fra åssiden opp mot Sprovtind og Sandtind.

Tiltaket vil gi en ny formasjon i dalen, men terrengtilpasning mot eksisterende terreng ved steinbruddet vil samtidig reparere landskapet sammen med vegetasjonsetablering. Skredvull sammen med vegfyllinger- og skjæringer skal revegeteres, og vil på sikt ble en naturlig del av terrenget i dalsiden.



Figur 27 Skredvull sett fra vest. Massetak skal gjenfylles og revegeteres. Natursteinsmur er på bakside sett fra E136. Vull skal tilsåes med grasfrøblanding. Småplanter av stedegen vegetasjon kan flyttes og plantes på vull for å gi raskere revegetering.

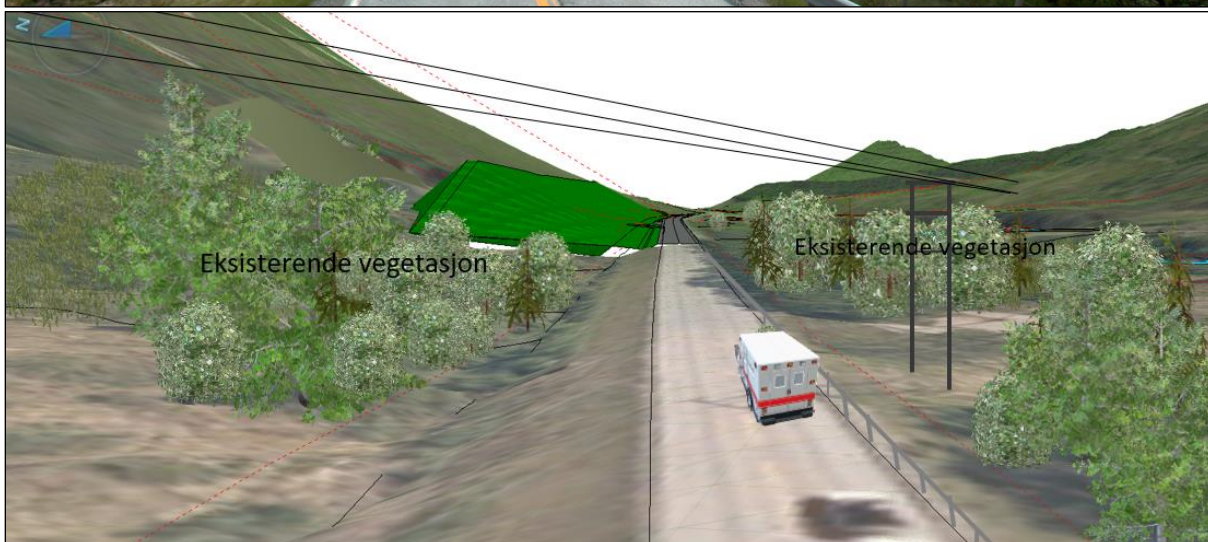




Figur 28 I løpet av en del år, trolig i løpet av 5-10 år, vil skredvoll og gjenlagt grustak bli en del av landskapsbildet, og vil «forsvinne» ved at det gror igjen med stedegen vegetasjon.

#### 6.1.1.1 Visuell påvirkning i Skorgedalen

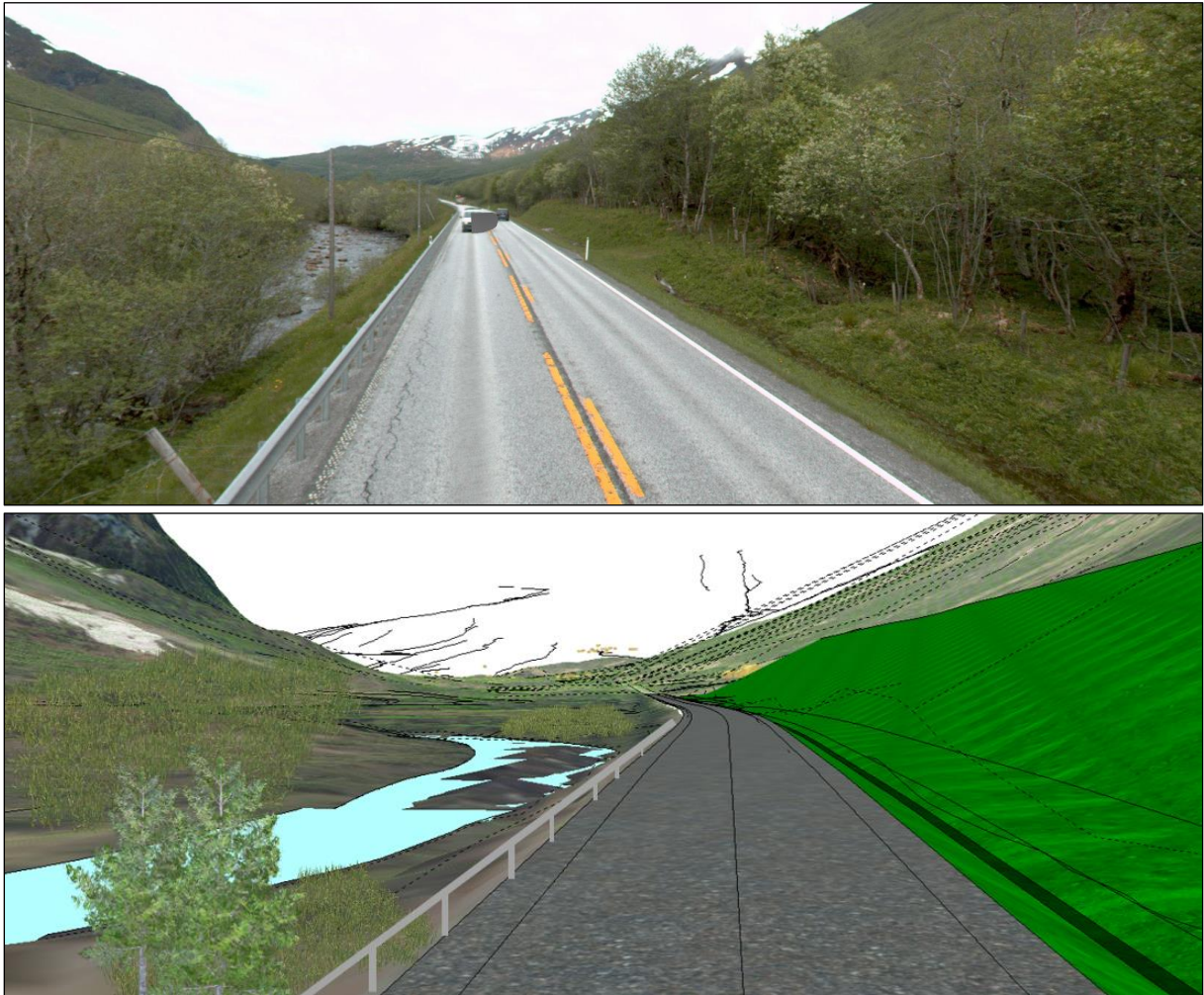
For å illustrere virkningen av tiltaket i dalen er det benyttet før-/etter-bilder. Etter-bilder er hentet fra vegmodell i 3D og bearbejdet noe for å vise eksisterende vegetasjon som bevares.



Figur 29 Skredvoll langs E136 sett fra vegen ved Ellingsgarden. Kraftlinje ligger i front av bilder, skimtes front i etter-bildet nederst. Enkel illustrasjon med eksisterende vegetasjon viser hvordan det vil påvirke dalen, der voll er graskledt.

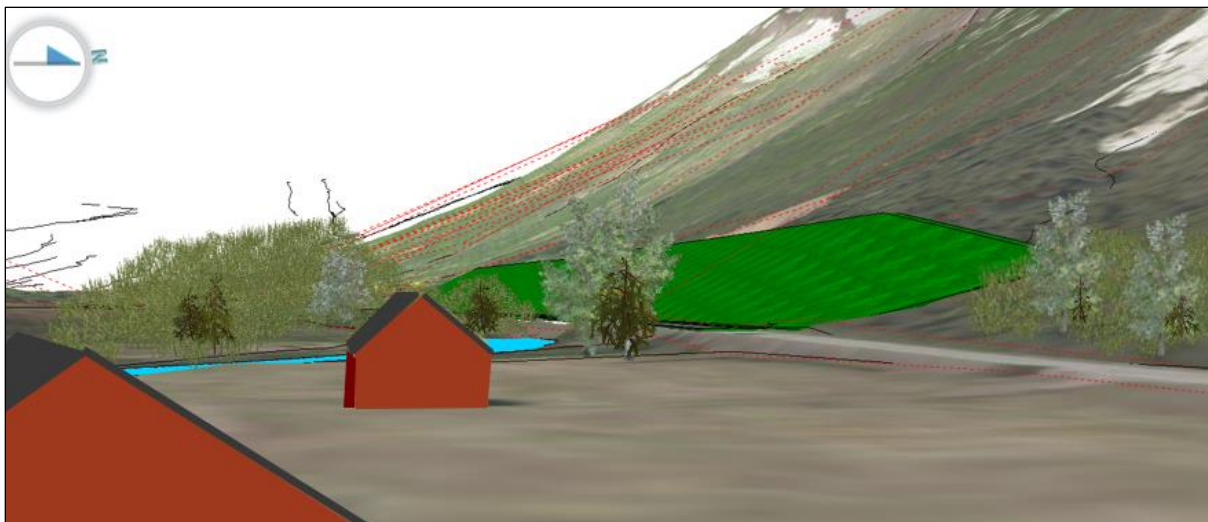


Langs Skorgeelva vil situasjonen bli som før. Tiltaket er på nordside av E136, og berører ikke elv med kantvegetasjon.

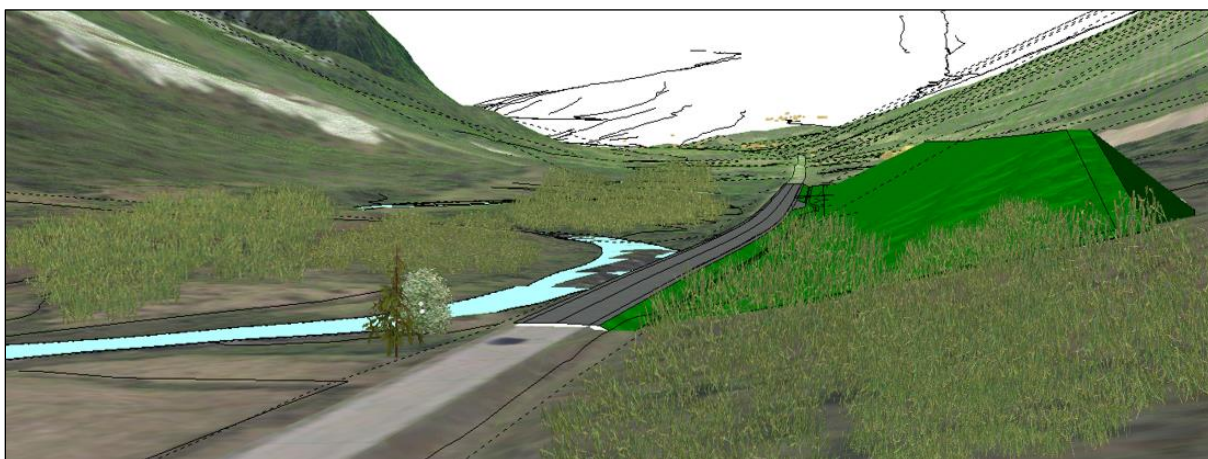


*Figur 30 Skorgeelva går inntil vegen på sørside, og området mot elva skal ikke berøres. Vegrekkverk skal beholdes. Skredvollen vil ligge inntil nordside av E136. Krattvegetasjonen vil reetableres utenfor kantslåttemrådet til vegen, ca. 6-7 m. Det vil ta noen år, men området skal tilsåes. Mindre planter kan flyttes inn for å få raskere etablering på vollen. Vollen er 3 m lavere i øst, men dette kommer ikke så godt fram på illustrasjon.*

I øst ved Sprovssetra vil skredvollen være noe synlig, men eksisterende vegetasjon på sørside av E136 vil skjerme godt for skredvollen sett fra bebyggelsen. Østre del er evt. byggetrinn 2 dersom oppfylling deles opp.



Figur 31 Noe bearbeidet utklipp fra vegmodell viser omtrentlig fremtidig situasjon sett fra Sprovssetra. Eksisterende vegetasjon er vist. Skredvoll er et stort inngrep. Helninger vil tilpasses dalsidene når de revegeteres. I byggeplanfase skal avslutning av voll tilpasses eksisterende terreng.



Figur 32 Skredvoll sett fra litt oppe i dalside på nordside av europavegen ved Sprovssetra. Det vil være krattvegetasjon fremst i bildet som skjerner for vollen.

### 6.1.2 Konsekvenser av alternativ

Den samlede vurderingen kan vekke delområder ulikt. I slike tilfeller vil dette komme frem i denne vurderingen. Beslutningsrelevant usikkerhet beskrives også. Forslag til skadereduserende tiltak som kan bidra til å redusere de negative virkningene eller føre til forbedring skal beskrives, jf. V712.

### 6.1.3 Oppsummering av alternativ i samletabell

Tiltaketets samlede verdi, påvirkning og konsekvens for skredvollen.

Tabell 15 Samletabell for fagtema Landskapsbilde

Vurdering av påvirkning med konsekvens				
Delområde	Verdi	Påvirkning	Vurdering	Konsekvens
Delområde L1 Skorgedalen	Middels	- Noe forringet	Tiltaket med skredvoll er et stort inngrep, og vil endre landskapsbildet på kort sikt. På lang sikt vil skredvoll bli en del av landskapsbildet i dalen. Vegetasjon vil skjule/dempe inngrep. Skredvoller gir logiske inngrep da det er bratte og skredutsatte fjellsider i dalen. Skredvoller vil dermed oppleves mindre skjemmende enn andre inngrep da de har en funksjon.	Noe negativ konsekvens

			Dagens inngrep repareres, og terrenget gjenskapes bak vollen.	
Delområde L2 Ryggjefonna	Ubetydelig	+ Noe forbedring	Dagens inngrep repareres, og terrenget gjenskapes bak vollen. Tiltaket er til dels en forbedring for landskapsbildet i Ryggjefonna.	Positiv konsekvens
Delområde L3 Ellingsgarden	Middels	- Noe forringet	Lite småskala landskapsrom med gårdstun og dyrket mark. Vegetasjonsbelte/-området mellom kraftlinje og Ellingsgarden påvirkes ikke av tiltaket.	Noe negativ konsekvens
Delområde L4 Sprovssetra	Middels	Ubetydelig	Dyrket merk med seterbebyggelse avgrenset av europavegen og elva. Kantvegetasjon langs dyrket mark mot Skorgeelva er viktig for den visuelle opplevelsen. Den er upåvirket av tiltaket.	Liten konsekvens

## 6.2 Referansealternativet (null-alternativet)

Tiltaket er vurdert opp mot et referansealternativ (null-alternativ). Et nullalternativ vil være best selv om Bøndergjerde massetak ikke istandsettes (gjenfylles og revegeteres). For tema landskapsbilde er det ikke vesentlige element i vedtatte planer som vil påvirke vurdering av null-alternativet.

## 6.3 Sammenstilling av konsekvenser

Tabellen nedenfor sammenstiller konsekvensene:

Tabell 16 Avveining og rangering av samlede konsekvenser for fagtema Landskapsbilde for skredvoll, etter tabell 6-4 i håndbok V712

Delområde	Alt. 0	Alternativ med skredvoll
Delområde L1	0	Noe negativ konsekvens
Delområde L2	0	Positiv konsekvens
Delområde L3	0	Noe negativ konsekvens
Delområde L4	0	Liten konsekvens
Avveining		Et nullalternativ vil være best selv om Bøndergjerde massetak ikke istandsettes/ gjenfylles og revegeteres da det er et begrenset område omgitt av tett lauv-vegetasjon.
Samlet vurdering	0	Noe negativ konsekvens
Rangering	1	2
Forklaring til rangering		Dagens situasjon, referansealternativet, er den beste for tema Landskapsbildet da det gir ingen endring som påvirker landskapsbildet negativt. Skredvoll gir et stort inngrep.  Skredvoll gir et skjemmende og noe dominerende inngrep i dalsiden som er et relativt urørt område

## 6.4 Konsekvenser i anleggsperioden

### 6.4.1 Massehåndtering

Deponering av løsmasser fra ny E39 planlegges i sammenheng med bygging av skredvoller i Skorgedalen. Det vil bli benyttet løsmasser i vollene så stor grad som det er anleggsteknisk



gjennomførbart, behov er minimum 65 000 m<sup>3</sup>. Evt. volum som ikke kan benyttes til voller deponeres i samme område

#### 6.4.2 Rigg- og anleggsområder

Midlertidige rigg- og anleggsområder påvirker vegetasjonsstruktur ved at områdene får inngrep og/eller avskoging i anleggsperioden. Vegetasjonsdekket skal mellomlagres for å benyttes til istandsetting av områdene. Naturlig revegetering sammen med tilsåing, skal benyttes langs omlegging av elver, ved myr/naturtyper og på fyllinger mot områdene nær postvegen. Naturlig revegetering skal benyttes sammen med tilsåing (50 % av normal grasfrømengde), noe som gir raskere tilvekst enn naturlig revegetering alene, og hindrer erosjon i øvre jordsjikt. Det er vesentlig at tiltaket revegeteres raskest mulig for å unngå skjemmende og dominerende inngrep i dalen. Grasdekke på vollen vil også lette innvandring av hjemmehørende vekster.

#### 6.4.3 Riggområder og adkomster

Anleggsveger forutsettes i stor grad å ligge innenfor areal avsatt til vegformål.

Arealer mellom ny og eksisterende veg ved Skorgeelva-Skitnesetervegen er avsatt til «annen veggrunn» som erverves. Dette området kan benyttes til deponering av masser (terrengutforming av støyvoller) og midlertidig rigg- og anleggsområde.

#### 6.4.4 Trafikkavvikling

Hovedtyngden av den nye veglinja ligger utenfor dagens veg, og kan bygges uten at avviklingen av trafikken blir særlig påvirket. Intern massetransport forutsettes tatt via anleggsveger i veglinja.

#### 6.4.5 Skadereduserende tiltak

KU-forskriften setter krav til hvordan forebygge skadevirkninger av et tiltak. Jamfør § 23 skal KU «beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompenseres for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen».

Skadereduserende tiltak som inngår i utredningen for tema Landskapsbilde er god tilpasning til eksisterende terreng og vegetasjonsmønster. Dagens E136 vil bli opprettholdt, og eksisterende adkomst eller det skal etableres midlertidig adkomst som gir kort og direkte adkomst til massedeponiområde. Anleggsveger utenfor eksisterende massetak og område til skredvoll bør unngås.

#### 6.4.6 Revegetering av skredvoll og massetak

Det skal være helhetlig utforming av skredvoll og tilstøtende terreng med fokus på tilpasset beplantning og revegetering og i ivaretaking av bekker og grøfter ned til Skorgeelva. Skråningshelning og overganger til eksisterende terreng og vegetasjon er viktig at blir ivaretatt. Det skal ikke være restarealer som ikke inngår i tiltaket/helheten.

Ryggjefonna har lite stedlige toppmasser/vegetasjonsdekke, og det er knappe arealer til mellomlagring da inngrep utover selve tiltaket skal unngås. Myrområde i vest har noe masser som kan benyttes som toppjord. Ved lite toppmasser skal det velges et tynt lag framfor tykt lag noen få steder.

- Nytt terreng skal etterlikne myke naturlige terrengformer slik at overgangene til omkringliggende terreng framstår som naturlig, og ikke maskinmessig utført.
- Inngrep i eksisterende vegetasjonsområder, avskoging og terrenginngrep kan gi varige synlige skader. Der avskoging er nødvendig skal røtter og vegetasjonsdekke bevares mest mulig. Mellomlagres i ranker.
- Vegetasjonsdekkemasser skal brukes til å kle ferdig formet terreng for raskere revegetering av berørte områder. Slike masser skal ikke brukes til utslaking/terrengforming.

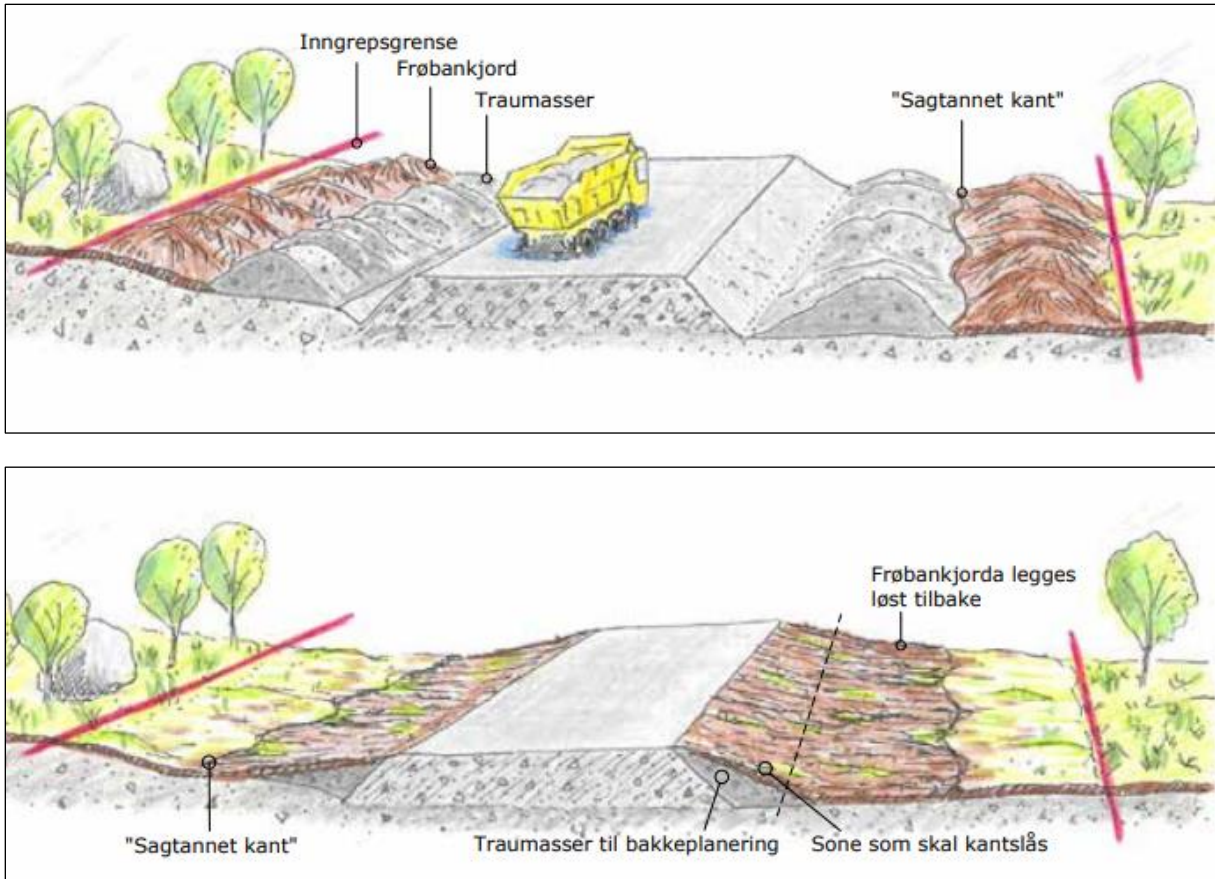
- Alle fyllinger skal ha nødvendig stabilitet i overflaten, og kles med et tynt lag vegetasjonsdekke for innvandring av stedlig vegetasjon.



Figur 33 Erfaringsmessig er det hensiktsmessig å legge ut vegetasjonsdekke parallelt med oppbyggingen av større fyllinger. Terrengtilpasning og utlegging av vegetasjonsdekke utføres i en direkte forlengelse av berguttak, og før man forlater topp bergskjæring. Kilde: Statens vegvesen, foto fra E10 Lofast.

- Skredvoll, massetak og tilstøtende midlertidige anleggsområder skal revegeteres. Naturlig revegetering benyttes i størst mulig dersom det er masser til dette, men for å sikre rask revegetering benyttes 50 % grasfrømengde. Eksisterende masser kan inneholde lite masser med frøbank da det blir et tynt lag som tas av. Det er vesentlig at tiltaket revegeteres raskest mulig for å unngå skjæmmende og dominerende inngrep i dalen. Grasdekke på vollen vil også lette innvandring av hjemmehørende vekster til skredvullen.
- Frøbankjorda skal legges løst over fylling, ikke komprimeres eller pakkes flatt. Det er store flater på vollen, og det kan også sette inn vegetasjonstorv/småplanter/ puller av småkratt fra nærområdet for å få i gang revegetering av voll raskere
- Det skal benyttes stedstilpasset vegetasjon/frøblanding, og det skal være et bevisst valg i forhold til hva som er tilstrekkelig stedegent
- Langs bekkene som blir midlertidig berørt eller må legges om som følge av tiltaket for å få utløp for smeltevann og tilsig bak vollen, er det viktig med naturlig revegetering
- Utarbeiding av rigg- og marksikringsplan (inkl. avskogingsplan) i detaljprosjekteringsfasen i anleggsfasen
- Rigg- og anleggsområder skal reguleres, og anlegget skal gi minst mulig varige skader. I prinsipp skal det være minimalt med behov for rigg- og anleggsområder her da tiltaket er massedeponi for masser som tilkjøres fra nye E39-tunneler

Naturlig gjenvekst/revegetering fra stedlig toppmasser er beskrevet i rapporter (Kongsbakk og Skrindo 2008), (Hagen og Skrindo 2010). Naturlig revegetering med toppmasser/vegetasjonsdekke er i prinsipp at frø og plantedeler spirer fra massene og fra omgivelsene. Flytting av toppmasser fra et sted til et annet utfordrer de samme lovbestemmelsene som ved planting og såing.



Figur 34 Revegetering fra stedlige toppmasser (her kalt frøbankjord). Massene mellomlagres langs linja og tilbakeføres uten at massene komprimeres. Illustrasjon: Elisabet Kongsbakk

#### 6.4.6.1 Vurdering av revegetering

Det vil ta tid og revegetere så store flater selv om det blir benyttet eksisterende masser med frøbank og satt inn puller/småplanter av eksisterende vegetasjon på vollen. Sakte, men sikkert, vil vegetasjon dekke vollen, først vil grasbakke og lavere urter komme. Tilsåing med begrenset grasfrø vil være et tiltak for å sikre revegetering og dannelse av plantemateriale som visner ned på høsten og gir gjødsl for videre revegetering.

Det er lettere å etablere ny vegetasjon hvis avstanden til eksisterende/flyttet vegetasjon ikke er for stor, dvs. ha flere områder der man flytter småplanter til. Sammenheng med eksisterende vegetasjon på sidene av tiltaket er viktig, og bør prioriteres.

#### 6.4.6.2 Rigg- og anleggsområder

Utstrekning av midlertidige rigg- og anleggsområder er også en kritisk faktor for hvordan tiltaket blir seende ut i ettertid. Rigg og anleggsområder bør ta hensyn så langt det er mulig med hensyn til omgivelsene. Områdene skal holdes rydding.

Anleggsveger skal ikke være permanente, men skal fjernes etter anleggsslutt der det ikke er mulig å benytte eksisterende/fremtidige lokalveger.

#### 6.4.7 Etappevis utbygging

Bygging av skredvoll vil pågå over lang tid avhengig av tilgangen på masser i bygging av ny E39. Det skal i hovedsak benyttes tunnelmasser. Reguleringsbestemmelser inneholder krav til byggetrinn 1 og byggetrinn 2. Byggetrinn 2 skal ikke avskoges før byggetrinn 1 er ferdigstilt. Det er viktig å unngå at det blir et sår i landskapet over lang tid, og unngå at arealer som evt. kan utgå avskoges.



## 7 Miljøoppfølging

Punkt som bør tas inn i ytre miljøplan (YM-plan) for tiltaket:

- Terrenginngrep for å tilpasse nytt terreng rundt dagens massetak og den nye skredvollen skal utføres på en skånsom måte
- Revegetering og tilsåing skal utføres med stedstilpasset plantemateriale for å tilpasses tilstøtende arealer
- Vegetasjon/skog skal i mest mulig grad bevares, spesielt langs bekker og myr
- De midlertidige bygge- og anleggsområdene skal ikke ryddes for skog/vegetasjon før det er endelig avklart om det er behov for å ta dem i bruk. Det skal lages en avskogingsplan/rigg- og marksikringsplan før anleggsstart
- Anleggsområder skal holdes ryddig ved behov for å unngå skjemmende områder

## 8 Referanser

Tilgjengelig bakgrunnsinformasjon er hentet fra eksisterende databaser og rapporter, samrådsmøtet med Vestnes kommune, kommuneplaner, befaringer og fagtradisjoner, etc.

- Vestnes kommunes nettside [www.vestnes.kommune.no](http://www.vestnes.kommune.no)
- Møre og Romsdal fylkeskommune
- Forskrift om konsekvensutredning for planer etter plan- og bygningsloven: [Forskrift om konsekvensutredninger](#)
- Plan og bygningsloven (PBL): [Plan- og bygningsloven](#)
- Naturmangfoldloven
- Kulturminneloven
- Vegdirektoratet 2018, Håndbok V712 Konsekvensanalyser, Statens vegvesen, [Håndbok V712 Konsekvensanalyser](#)
- [Statens vegvesens håndbøker](#)
- [Den europeiske landskapskonvensjonen](#)
- NiN Landskap, [NiN-kart \(artsdatabanken.no\)](#)
- Nasjonalt referansesystem for landskap, Oskar Puschmann. NIJOS nr. 10/2005
- [Kilden - Arealinformasjon \(nibio.no\)](#)
- [www.naturbase.no](http://www.naturbase.no)
- [www.nibio.no](http://www.nibio.no) Kilden-kart
- Postvegen [Vestnes | Den Trondhjemske postvei](#)
- Tilstandsrapport «Den Trondhjemske Postvei, Vestnes kommune», Møre og Romsdal fylkeskommune, datert 26.10.2020
- Hagen, D. og Skrindo, A. B. (2010). Håndbok i økologisk restaurering. Forsvarsbygg
- Kongsbakk, E. og Skrindo, A. B. (2009). E10 Lofotens fastlandsforbindelse. Landskapstilpasning og naturlig revegetering fra stedlige toppmasser. Statens vegvesen. Rapport 12
  
- Befaringer i mai og september 2020, i juni 2021 og i 2022
  
- Vegmodell i 3D
- Skrednotater fra Statens vegvesen fra 2021 og 2023